

Domoljub

Ljubljani, 26. januarja 1938

Leto 51 · Štev. 4

Naše največje bogastvo

Gozd je največje bogastvo slovenskega kmela in tista »zelenza rezerva«, iz katere črpa v najtežjih časih. Zai so bila zadnja leta tako težka, da je moral v te rezerve prav globoko poseči in da so se marsikje že prav močno zamajale, kajti izsekavanje je šlo marsikje že v preveliko škodo in bo trajalo sedaj nekaj let, preden se v tem pogledu zupet opomorememo. Kakor izgleda na prvi pogled zoporno, je pa le res, da bo morala tu oblast nastopati precej strogo, da ne bomo sami uničili edinjih trdnih temeljev, na katerih prav za prav stojimo.

Glede na povedano je tudi razumljivo, da se tudi naša mlada KZ (Kmečka zbornica) dobro zaveda važnosti gozdarstvja in je ustavnova poseben odsek, ki se bavi samo s temi vprašanji. Ta je imel doslej že dve seji, pri katerih se je konstituiral, obenem pa že tudi razpravljal o nekaterih prav važnih zadevah.

Tako je n. pr. obravnaval mere in sklenil priporočiti, naj se odpravijo stare mere v klatrah, colah itd., ki se jih pri lesu marsikje že vedno drže in kar je navadno le kmetu v škodo, kajti kupci se jim povsod upirajo. Splošno in obvezno naj se uvedejo metrske mere, in sicer za drva, kakor tudi za ostali les.

Najvažnejše vprašanje, s katerim se je odsek izjavil, je bila pa naša gozdarska šola. L. 1930 sta bili ustanovljeni pri nasppay za prav dve gozdarski šoli ali vsaj dva oddelka: enoletna in dvoletna. Njiju namen je bil, dati gospodarjem večjih gozdnih posetev primerno strokovno izobrazbo, obenem bi pa tam dobivalo potrebitno strokovno izobrazbo lahko tudi drugo gozdarsko oseboje, ki ga je pri nas precej in stalno potrebujejo nov naraščaj. Toda dvorazredna šola, ki je delovala v Mariboru in sta jo vzdrževali država in banovina, je bila že l. 1932 ukinjena, češ da ni potrebna. Banovina jo je skušala

potem vzdrževati na svoje stroške naprej, a lani jo je morala na zahtovo gozdarskega ministrstva končno le zapreti, češ da nima prave zakonite podlage, ker je stopila med tem v veljavno uredbo o organizaciji državne gozdarske službe. Ta uredba pa predvideva samo enoletne gozdarske šole, čeprav so se vse banovine v državi izrekle za potrebo tudi dvoletne šole. Odsek je temeljito pretresal to vprašanje in sklenil zavzeti se še za nadaljnji obstoj tudi dvoletne gozdarske šole v Mariboru, ker je njena potreba očividna, saj je gozdarstvo vendar glavna panoga našega kmetijstva.

Zelo važno je tudi vprašanje gozdnih kazni. Naš centralizem je vprav neverjetno iznajdljiv in leto za letom dobivamo bolj ali manj po tistem v Belgradu nove sfonde, v katere se stekajo težke vsote iz vseh banovin, iz njih pa vsaj mi ne dobivamo skoro ničesar ali pa kake ponižjujoče miloščine. Tako smo n. pr. plačali Slovenci l. 1936 v ta belgrajski gozdarski fond, ki je namenjen predvsem za pogozdovanje celih 238.906 dinarjev, dobili smo pa iz njega za pogozdovanje okoli 50.000 din, vse drugo so pa lepo sujedinili v Belgradu. Nad vse umestno je zato stališče gozdarskega odseka KZ, ki zahteva, da se razdeli ta fond po banovinah in da vsaka banovina sama porabi, kar vanj prispeva.

Končno je obravnaval odsek še prepotrebno revizijo lovskega zakona, ki je v škodo našega kmeta in naših kmečkih občin.

Zadnjič smo obravnavali delo predsedstva KZ, danes smo objavili par podatkov iz dela gozdarskega odseka. Tudi iz tega se naše kmečko ljudstvo lahko vnovič prepriča, da borba za kmečko zbornico ni bila zaman, da se ona dobro zaveda svojih nalog in da jih skuša že takoj v svojem početku tudi vestno vršiti.

Za pravice našega delavstva

Na zborovanju katoliškega delavstva, ki je bilo pred kratkim v ljubljanski Delavski zbornici, je povedal minister dr. Krek, tudi sledete:

Dolgoletne zahteve delavstva po socialnih preureditvah so se pričele uveljavljati še v zadnjih dveh letih, odkar je na odgovornem mestu sedanja vlada. Prijatelji in nasprotniki priznavajo, da je socialna zakonodaja v zadnjih dveh letih v Jugoslaviji bila najbolj plodovita in da je storila več, kakor pa v vseh drugih letih, odkar obstaja naša

kraljevina. Vlada je v zadnjih dveh letih napravila to, kar so hotele neštete zahteve delavskih organizacij in delavskih zborovanj. Socialna zakonodaja v zadnjih dveh letih je izraz vladne in delavske volje. Cesar niso mogle opraviti vlade, v kateri so bili tudi zastopniki socialne demokracije in zastopniki drugih socialističnih stremljenj, je na redila sedanja vlada. Tukaj so zakoni in uredbe o minimalnih mezdah, o pomirjevalnem prestopku, o arbitraži, o pokojninskem zavarovanju zasebnih nameščencev, o starost-

nem zavarovanju delavstva, sanaciji rudarskega zavarovanja, zavarovanje proti brezposelnosti. To so postavke, ki jih je izvedla sedanja vlada, da se je naša država uvrstila med države z najbolj socialnimi sodobnimi zakonodajami. Slovenski zastopniki pa so pri uvedbi te socialne zakonodaje uvedli še posebne slovenske zahteve in želje. O vsaki uredbi in želji se da govoriti in kritizirati, o vsaki se da izreči sodba. Toda tisti iz delavskih vrst, ki napadajo ta socialni napredki v naše državi, naj pomislimo, da pljujejo sebi v obraz. Socialna zakonodaja ni od včeraj, temveč je stara desetletja in vse te zadnje uredbe so bile stalne zahteve vseh delavskih organizacij. Razmere so še vedno hude in kapital ima še vedno težko roko. Nihče ne more trditi, da je odporn proti socialni zakonodaji manjši kakor je bil prej, toda vlada se tudi tega odpora ni zbala.

Ko smo prišli na vlado, smo našli gospodarske razmere stolčene do tal. Delavce so odpuščali na debelo, padala je proizvodnja, trgovina je nazadovala. Mi smo vse to nezadovoljanje ustavili in pričeli zboljševati denarne in gospodarske zahteve v državi. Očitili smo oblik in delo v državi. Državi smo obnovili kredit, ki je bil prej zapravljen. Kljub temu, da so gospodarstveniki bili pri obnovi našega gospodarstva prisiljeni prevzeti večja bremena, smo vendar znali uvesti socialno politične zakone. V vladi so zastopniki vseh ustanov in vseh socialnih struj in naša vlada je predstavnica vsega naroda. V tako pestrem zastopstvu, kakor ga predstavljata naša vlada in naša stranka, je potrebitno precej uvideviti na vse strani, da se uveljavlji socialna politična zakonodaja. Pri vseh zakonih in uredbah smo strogo pazili na to, da nam noben nasprotnik ne bo mogel zločiniti naših socialnih ustanov. Naša socialna zakonodaja se da še izboljšati, kar dokazujejo življenje samo in pa računi.

G. minister se je mudil nato pri raznih novih socialnih zakonih in uredbah ter je naglašal, da je viselo rudarsko zavarovanje med nebom in zemljo, doler ga ni sedanja vlada končno in trajno veljavno rešila. Obračunal je tudi s kritiko starostnega zavarovanja za delavstvo. To zavarovanje se bo dalo še izboljšati. Dalje smo imeli Slovenci večkrat v rokah socialno ministrstvo, toda nihče si ni upal razširiti pokojninskoga zavarovanja za nameščence na vso državo. Sedanja vlada je to vprašanje rešila, obenem pa se je slovenskim zastopnikom posrečilo obvarovati samostojnost ljubljanskega pokojninskoga zavoda. Pravilnik o monopolskem delavstvu in o pokojnih je zboljšal položaj delavstva za 30 do 50 %. Novi upokojenci bodo dobili tudi po 500 din pokojnine (viharno odobravanje). Slovenskim zastopnikom se je posrečilo pre-

Po obisku v Nemčiji

V nedeljo, 23. t. m., ob 9 dopoldne se je vratil naš ministrski predsednik iz Nemčije. V Ljubljani sta ga pozdravila ban dr. Natlačen in ljubljanski župan dr. Adlešič. Črva 20 minut se je odpeljal dr. Stojadinović proti Belgradu, kamor je prispel okrog 9 zvezcer. Na želzniški postaji je narod našega zmanjšega ministra navdušeno sprejel. Navzoči so bili tudi predstavniki drugih držav. S prirčno dobrodošlico je dr. Stojadinović v imenu celokupne vlade pozdravil notranji minister dr. Korošec.

Dr. Stojadinovičev pot v Nemčijo lahko razdelimo v tri dele: prva pot je bila uradna v Berlinu, sledil je obisk velikega središča nemške industrije Essena in končno obisk Monakevga, ki ga Nemci s ponosom imenujejo »glavno mesto gibanja«.

Sprejem dr. Stojadinoviča ni bil samo odraz drugačnega stališča Nemčije do naše države kot nekdaj, ampak tudi odraz izpremenjene vrednosti naše države v evropskem svetu: Jugoslavija pod sedanjo vlado je postala velika, ker je krenila v zunanjih politikih na lastno pot. S tem je naša država dokazala, da boče biti enakopraven pogodbenik. Lahko rečemo, da

je Nemčija sprejela dr. Stojadinoviča kot predstavnika sebi enake države. Vodja nemškega naroda g. Hitler je časnikarjem glasno izjavil: »Jugoslavija mora biti velika, močna in svobodna.« Torej je pritrdil jugoslovanskemu načelu v mednarodnih zadevah, ki se glasi: »Nikomur hlapci«. Ker naš predsednik vlade pri vodstvu zunanjih politike ne pozablja tudi življenjskih gospodarskih vprašanj našega narodnega življenja, je gotovo, da bo uradni obisk dr. Stojadinoviča Nemčiji imel tudi v označenem pogledu za našo državo ugodne posledice.

Predalec bi pristi, ako bi »Domoljubovim« čitateljem v vseh podrobnostih opisovali veličastne sprejeme in navdušene svečanosti v prisluhu dr. Stojadinovičevega obiska v Nemčiji. Dobri poznavalci trdijo, da se da le že Mussolinijev prihod v »treiti rajh« primerjati z zunanjim sliko obiska ministrskega predsednika dr. Stojadinoviča.

Zelimo, da bi zmagovalnemu pohodu našega zunanjega ministra v Nemčijo sledila dolga, mirna doba vsestransko najboljših odnosa med prijateljskima državama.

Zahlevamo enake pravice

Sodni postopek v civilnih pravdah za Srbijo ima v čl. 471 t. 4 a določbo, da se kmetu ne more prodati pet oralov zemlje, hiša z gospodarskimi poslopji in dvoriščem do izmere enega orala, plug dva vola, dva konja, krava, 10 ovac, 5 svinj, 5 koz, motika, sekira, kramp, kosa in toliko hrane, kolikor je potrebno za kmeta in njegovo živino do nove letine. Ta določba je v smislu uredoe, s katero je bil uveden Zakon o izvršbi in zavarovanje z dne 9. julija 1930, ostala še vedno v veljavni. Njen pomem je v tem, da se zadolženemu kmetu zajamči nekaj zemlje, tako da ni uničen njegov gospodarski obstoj.

Ta določba pa ne velja za Državno hipotekarno banko in tudi ne za Privilegirano agrarno banko, ki imata pravico, da svojim dolžnikom, ki dolga ne plačajo, prodajo celotno posestvo brez ozira na omenjeno zakonsko določbo. Vendar pa je običaj, da tudi ti dve državni banki nista uporabljali predpravice, ki jima jo je zakon dal.

Po novi uredbi o ureditvi kmetskih dolgov je namesto privatnih denarnih zavodov postala Privilegirana agrarna banka edini upnik kmetov. S tem bi torej srbski kmetje, katere je dosedaj ščitil § 471, t. 4 a bivšega sodnega postopka za Srbijo, izgubili to zaščito, ker bi Privilegirana agrarna banka tudi proti

njim imela iste predpravice kakor proti svojim starim dolžnikom.

Kakor pa posnemamo po »Agrani misli«, se je izvršilni odbor Privilegirane agrarne banke na svoji seji od 4. januarja postavil izrečno na stališče, da Pravilnika Agrarne banke ni tolmačiti v tem smislu, da bi banka imela napram novim prevzetim dolžnikom predpravice iz čl. 471 t. 4a. To svoje stališče utemeljuje izvršilni odbor s tem, da so kmetje preje najemali posojilo pri bankah in zadrugah v predpostavki, da jih ščiti § 471. Za določbo tega paragrafa so vedeli upniki in dolžniki, s to določbo so računali in so pod tem pogojem sklepali pogodbe.

K tolmačenju izvršilnega odbora Privilegirane agrarne banke ne bi imeli ničesar pripomniti, če bi čl. 471 veljal za celo državo. Ta pa velja le za bivšo kraljevino Srbijo, ne pa za celo državo. Dejansko pomeni to, da uporabljaj kmetka zaščita napram kmetom v naši državi dve meri. Srbski kmet je zaščiten še s § 471, kateri pa za ostale kmete ne velja.

Zanimivo pa postane vprašanje te dvojne zaščite iz drugega stališča.

Naši kmetje morajo svoje dolgovne v celoti odplačevati Privilegirani agrarni banki. Od njih bo banka svoje terjatve izterjala tudi s prisilno prodajo vsega njihovega premičnega in

predči nevarnost, da bi tobečna tovarna omilila svoj obrat in odpuščala delavstvo. Novi pravilnik pa bo stanje tobačnega delavstva kljub vsem oviram še izboljšal. Ker je Ljubljana v prvem draginjskem rezidu, bo to zboljšanje v ljubljanski tobačni tovarni še največje.

Ta napredek v naši socialni zakonodaji je plod našega socialnega prizadevanja, ki je v našem socialnopoličnem načrtu. Hočemo, da bo delavcev življenje urejeno in da bo delavec zaščiten v svojih človeških, delovnih in stanovskih pravicah, kot to zahteva njo-

govo stanovsko in človeško dostojanstvo. V tem smislu nam mora vsak pritrditi, kdo ni zlobnež ali poklicni agitator proti nam. Na to svoje delo smo lahko ponosni in nikogar, kdo je pri nas, ne sme biti sram tega dela. Izbrisali smo enkrat za vselej, da smo samo rdeči ali plavi govoriti o svojih zaslugah za delavstvo, ker niti ti niti oni ne morejo govoriti o večjih zaslugah, takor jih ima katoliško delavstvo za slovensko delavstvo in pa za bedne trpine po vsej državi. To zavest naj katoliško delavstvo ednese s tega shoda v svoje tovarne in v svoje družine.

nepremičnega imetja. Drugače bo s kmetskimi dolžniki v Srbiji. Njim bo morala pustiti po § 471 predvideni del zemljišča.

V kolikor ne bodo kmetje sami odplačali svojih obveznosti Privilegirani agrarni banki v toliki meri, da bo ta mogla v redu plačevati obveznosti, ki jih ima napram denarnim zavodom, od katerih je te knecke terjatve prevezla, bo morala prispevati država. Ker je torej po zakonu skrbškim kmetom del premoženja zaščiten pred prisilnim izterjavanjem, bo delež, ki ga bo moralna na prispevkih Privilegirani agrarni banki nositi država, sorazmerno večji, kakor pa delež, ki bo odpodel na ostale dele države.

V državno blagajno pa prispeva cela država, slovenski del morda celo v večji meri kot pa bi to odgovarjalo pravni razdelitvi državnih bremen.

• Nič ni državi bolj nevarno, kot neenakopravnost.

Pohitite in postanite naročniki »SLOVENCA«

da boste deležni ene od 75 nagrad, ki jih razpisuje »Slovenec« za svoje naročnike!

Nagrade bodo razdeljene z žrebanjem pred komisijo naročnikov dne 24. februarja 1938.

Do nagrjenega žrebanja imajo pravico vse dosedaj naročniki, ki so na dnevnega »Slovenca« naročeni že najmanj tri meseca in bodo imeli načrno plačano tudi za mesec, v katerem bo žrebanje.

Nadalje vse novi naročniki, ki so nastoči na dnevnega »Slovenca« najmanj za tri meseca in plačajo vsaj do 19. februarja 1938 trimesecno načrno.

Vsi oni novi naročniki, ki so že plačali načrno za 3 meseca, ohranijo pravico do žrebanja s preostalim datumom žrebanja pogoj torej niso spremenjeni.

Nagrada v skupni vrednosti nad 75.000 dinarjev so sledete:

1. nevestinske bele;
2. moška oblike z izvrstno žrebno uro;
3. 5 modernih Lesce-plačev;
4. 5 brzopariških;
5. 5 radijskih super-operatov;
6. 2 pisalne stroje;
7. 1 kompleten kuhinjski pribor;
8. 2 fotoaparata;
9. 2 stenski ur;
10. 2 Žepni ur;
11. 50 drugih lepih nagrad v vrednosti prebitno 15.000 dinarjev.

V kratkom bosco objavili izložbe, v katerih bodo nagrade razstavljene.

Lastnštvo »Slovenca«.

Slovenski dom

JE NAS CENENI POPOLDNEVNIK, KI GA SVOJIM CITATELJEM TOPILO PRIPOROČA. MOZHTE IZHAJA VSAK DELAVNIK OB 12 IN STANE HENECNO SAMO 12 DINARJEV ZA ENOGA, KI SI NE MORE NAROCITI »SLOVENCA« JE »SLOVENSKI DOM« POPOLNO NADOMESTILO. PISITE NA DOPISNICI UPRAVI »SLOVENSKEGA DOMA« V LJUBLJANO, RAJ VAM POSLJE NEKAJ STEVILE LISTA NA OGLED.

Pošljite naročnino!

KAJ JE NOVEGA

OSEBNE VESTI

d Za novega ravnatelja nove realne gimnazije v Mariboru je bil imenovan znani krščanski vzgojeslovec profesor J. Prijatelj

d Podeljena je župnija Zagradec g. Feliksu Grčarju, kaplanu v Križah. Upokojena sta bila gg.: Peter Koprivec, župnik na Breznici, in Andrej Cesenj, župnik v Podgradu.

d 70 letnico je praznoval upokojeni pisarniški finančni ravnatelj Anton Jagodič v Ljubljani.

d 80letnico rojstva je praznovala te danzorna krščanska žena Antonija Grum v Slapah pri Dev. Mar. v Polju. Bog živi vneto bralko »Domoljuba« še mnogo let!

DOMACE NOVICE

d Zveza Slovenije z morjem. Finančni odbor narodne skupščine je razpravljal o državnem proračunu za prometno ministrstvo. Sejo je vodil prometni minister dr. Mehmed Spašo sam, ki je o omenjenem proračunu podal tudi obširno poročilo. V svojih izvajanjih je med drugim tudi poudaril, da so za več novih železniških prog že izdelani načrti, tako tudi za novo progro Črnomelj-Vrbovsko, ki bo vezala Slovenijo z morjem.

d V Belgradu je umrl znani pisatelj zabavnih povesti in iger Branislav Nučić. V mnogih svojih delih je prav krepko bičal politične in druge razmere današnje človeške družbe.

d Tujina je mačeha. Že nekaj časa se ljudje iz nekaterih naših krajev kar naprej odpravljajo v Francijo, posebno pa fantje. Tam delajo po gozdovih. Res jih je nekaj, ki se jim je posrečilo dobiti dobro službo, mnogo pa jih je, ki so z delom, še bolj pa z zaslужkom nezadovoljni in se kesajo, da so v tujino sploh odšli. Čuje pa se, da se tudi mnoge ženske odpravljajo, da bodo na spomlad šle z otroci za možmi. Kako je v tujini, vam lahko povedo tisti, ki so se vrnili napol izžeti in iz-

mozgani ter seveda tudi brez denarja. Dooro premislite!

d Nove tablice za kolesa uvedejo pristojne oblasti. Nove tablice so nekoliko manjše od prejšnjih, toda bolj trpežne, ker so boljše izdelane. Za razliko od prejšnjih imajo nove tablice po dve rdeči zvezdici poleg številke kolesa, banovine in okraja. Oblasti računajo, da je v vsej Sloveniji sedaj 133.000 koles, da pa utegne to število v kratkem narasti še na 187.000. Vsa ostala država nima toliko koles! Taksa na kolesa, čeprav znaša letno samo 5 din, pomenja torej tudi davčno preobremene Slovenske, saj moramo računati, da bo država dobila najmanj 600.000—900.000 din letno samo na tej taksi, torej več, kot v vsej ostali državi. K temu moramo prišteti, da ima oblast tudi dobiček pri prodaji tablic. Za Ljubljano pridejo pri ugotavljanju koles in pri oddaji tablic ostali kraji na vrsto. — Zdaj znaša taksa na vozila: na kolo 5 dinarjev, 25 dinarjev na kočijo, 50 din za motorno kolo in 100 din za avtomobil. K temu je treba prišteti še stroške za tablico, za vozno dovoljenje itd.

d Ogromna skala se je odtrgala. Avto iz Delnic je peljal štiri osebe v Čabar. Na povratku okrog pol osmih zvečer so prešli vas Ložec in zavili v sotesko reke Kolpe, ob kateri se vije cesta. Tedaj so začuli strašno lomljenje kamenja in oglušujoč trušč. Šofer je ustavil avto, da vidijo, kaj je. Toda grozal. Za seboj so zagledali ogromno skalovje, ki se je valilo preko ceste v Kolpo. Prišli so jedva kakšnih sto metrov daleč od mesta nesreče. Tako so ušli gotovi smerti, ki je držala roka nad njimi. Škoda je velika, ker je porušen obcestni zid in poškodovana cesta. Promet je bil dva dni ustavljen, tako da ni mogel poštni avtobus dostaviti pošte, temveč so jo odpeljali z vozom proti Osilnici in v Čabar. Sedaj je zaposlenih približno 30 delavcev, ki čistijo in razstreljujejo ogromne skale.

d Moderno peč za apno povečujejo. Kadar je mnogim znano, je zagorski industrialec Gvido Birolla, ki je skozi desetletja obratoval

Dr. Stojadinovič, predsednik naše vlade s svoje soprege v domači hiši.

z apnenicami v Zagorju, pred leti zgradil v Kresnicah moderno apnenico. Zgradbo je dovršila neka nemška tvrdka, potrebno kamnje pa dobiva Birolla iz nasprotnega hriba Zapodje, ki leži v litiji občini. Prevoz tega kremenčastega kamna pa oskrbuje čez Savo žičnica. Lansko leto je popolnoma opustil obrat v Zagorju, kjer so staro peč že porušili, ker pa je bila prodaja apna v letu 1937 velika ter so se cene tudi precej zvišale (apno prodajajo največ v Banat, Bačko ter Srbijo). Je g. Birolla pričel sedaj povečavati svojo moderno peč v Kresnicah. Kot družabnik k temu podjetju je pristopil g. Adolf Ribušar iz Ljubljane, ki sodeluje pri tej apnenici z vlogo 500.000 dinarjev.

d Pri zaprtju ali pa pri morejah v prebavi vzemite zjutraj na teče kozarec naravne Franz-Josef. vode

d Tudi muslimani so proti mešanim zakonom. Časopis »Glasnik islamske verske zajednice« priobčuje članek izpod peresa g. Fehim Spaše, brata prometnega ministra, o mešanih zakonih z ozirom na islamsko versko zajednico in jih odločno obosoja. Pravi, da je med muslimani samo še kmet odporen proti tej razvadi. Mešani zakoni da so za njihovo versko zajednico zlo, čeprav jih šerijatska sodišča trpe. Pisec hvali dubrovniški katoliški tednik »Narodna zavest«, ki je pozval hrvatske katoliške fante in dekleta, naj ostanejo zvesti svoji katoliški cerkvi in naj ne sklepajo mešanih zakonov. Podoben poziv bi moral nasloviti tudi na muslimane, ki hočejo stopiti v mešan zakon. Na koncu pisec pravi, da muslimanska cerkvena sodišča sicer trpe, da se musliman poroči z nemuslimanko, nikakor pa ni mogoče dopustiti, da bi se muslimanka poroči z nemuslimanom.

d Sir po en dinar in pel za kilogram. Kmetice iz okolice Karlovca imajo preveč mleka, ki ga ne morejo prodati nikamor. Zato so začele doma delati sir in ga nositi na trg. Ceprav dobo za sir borne dinarje, vendar ga nosijo velike količine prodajat. Ves sir, kar ga prineso na trg, se kmalu proda. — Karlovac je vendar na Hrvatskem! »Gospodarska slogan«, kje si?

d Ena »ameriška«. V vasi Veliki Ribar v okolini Lipljana živi Bahtijar Kožan, za katerega domačini pravijo, da je star 132 let. O njem je prišel glas v svet in nekega dne je do njega priromalo pisemce kar iz dajne Amerike. 30 letna Mary Pantes se je ponudila temu

Na Dunaju so plumbirali 3500 kg težkemu slonu zoh. Proces priprav je bilo treba za to nenavadno operacijo.

Šola z otroki zgorela

V neki soli v Montrealu v samostanu Sv. Hiacinta se je zgordila strašna nesreča, zaradi katere je razburjena vsa ameriška Kanada. Solsko poslopje je pritočilo goreti med poukom ter se je nato z groznim truščem podrllo. Iz razvalin so potegnili najprej 17 otrok in nekaj učiteljev, nato pa 15 otrok. Razvaline so zadelane z debelimi ploščami ledu, ker je voda, ki so z njo gasili, takoj zmrznila, zaradi česar tudi ni bilo mogoče gasiti požara. Skozi ledene plošče je bilo videti med razvalinami nekaj trupel, do katerih ni se bilo mogoče priti, ker so se morala reševalna dela zaradi

novih nevarnosti voditi zelo oprezzo. Med razvalinami hodi starši ponesrečenih otrok. Poveljnik gasilcev je izjavil, da je bilo reševanje zelo težko, ker je ogenj objel stopnišče ter so otroci zaradi tega skakali skozi okna. Večina teh otrok je ob padcu umrla. Otroci so iz samostanske šole zbežali pod streho. Med silnim mrazom so brez moči ljudje z ulice načelo moralni opazovati, kako se je strop zrušil. Megla je ovirala reševanje. Samostan je preživel 160 otrok. V bolnišnici so prepeljali dosedaj 20 ranjencev, ki so vsi zelo hudo opečeni. Pravi vzrok požara še niso ugotovili.

Matuzalem za ženo. Starec je bil ponudbe vesel. Dal si je napisati »ljubavno« pismo, zrazen pa je priložil že svojo sliko. (Nevesta je svojo sliko že zdavnaj poslala.) Tako sta se zmenila za svatbo. Da bi bil mladi nevesti kar najbolj všeč, se je Babtijar začel bolj pogosto umivati, očistiti si je dal obleko in skoval že tisoč načrtov, kaj bo vse naredil z bogastvom, ki ga bo priženil. Nekateri pa pravijo, da se Amerikanka sploh pokazala ne bo.

d Mrtavnico so izrepali. Stara mrtvaonica pri Sv. Krištofu v Ljubljani je postala ono noč predmet skrunilcev in roparjev. V to na pol zapuščeno mrtvaonicu, ki je prej podobna razvalini, kakor pa poslopju in ki že davno več ne ustreza sodobnim zahtevam, so ponoči vdrli neznani vlonilci ter tam vse razbili in odnesli, kar je bilo kolikaj koristnega. Tako so razbili tri stare cinkaste krste, ki so bile namenjene za primer kakšne nagle smrti in potrebe prevoza, razbili in odnesli so razne svečnike, krožnike, z oken in vrat so pobrali vse železje, sploh vso kovino, ki so jo našli v mrtvaonici. Vlomili v to mrtvaonicu jim res ni bilo težavno. Mrtvaonica je na samem in vlonilcem je zdrostovalo samo krepek sunek v šibka okna ali vrata, pa so mogli notri. Ena vrata pa so bila tako in tako samno podprtta. Tatvino so nedvomno izvršili zbiraleci starši kovin in železja, ki gre sedaj dobro v denar. To skrunjenje mrtvaonice nas vnovič opozarja, kako odveč je že sedanja mrtvaonica in kako nujno potrebna je nova moderna mrtvaonica pri Sv. Križu, ki jo bodo zgradili letos.

d Kočevski okraj se razdelili na dva šolska. V preteklih dneh je ministrstvo prosvete izdalo določbo, s katero se upravni kočevski okraj razdeli na dva šolska okraja. Prvi kočevski šolski okraj bo obsegal šole južno od Kočevja proti Savski banovini. Temu šolskemu okraju bo pripadalo 28 nižnjih ljudskih šol. Drugi kočevski okraj bo pa obsegal vse nižje in višje ljudske šole severno od Kočevja in Dobrepola. Prvega bo vodil novoimenovanokrajni šolski nadzornik Fink, drugega pa dosedanjokrajni šolski nadzornik Peterlin. Nesporno je, da bo ta razdelitev v veliko korist mladine in književnega ljudstva kočevskega okraja.

d Ena delavska. Kar 21 stavk je bilo v preteklem letu na ozemlju primorske banovine. V vseh teh stavkah je bilo udelenih okrog 5000 delavcev. Delavci so v teh stavkah izgubili za 6.100.000 dinarjev na mezdah, plaču pa se je juri kot uspeh stavke povečale za povprečno po 6 do 20 odstotkov. Poleg stavk so se v velikem številu pojavila tudi gibanja za sklenitev za vse veljavne pogodbe. Takih

skriti, ga je z motiko v roki počakala. Volk, ki je bil močno ranjen, je skočil nanjo, toda udarec z motiko ga je pobil.

d Biti hočejo ženice, ljub'ee ne za kratek čas. Ustnica je odgrizla svojemu zoboževalcu vdova Leposava Prvulovič z Sarajeva, pa kar sredi ulice. Leposavi je pred letom umrl mož. Z majhno pokojnino baje ni mogla shajati. Hitro se je seznanila z nekim Božidarjem in se z njim hotela poročila. Toda vmes je prišel Marko Devič, ki se je zaljubil v mlado vdovo. Z Devičem se je vdova rada zabavala po gostilnah. Ko sta ono nedeljo stopila v neko gostilno, se je pred njima neadejano znašlo Devičeve dekle. Čim je vdovala spoznala, da ima njen oboževalec kar dve nevesti, je odpeljala Deviča na cesto, ga podrla na tla in ga neusmiljeno grizla po obrazu. Spodnjo ustnicu mu je dobesedno odgriznila.

d Pri težki stolici, napetosti, glavobolu zradi zaprtja, očisti ena do dve časi naravne »Franz-Josefove« grenke vode prebavne organe. »Franz-Josefov« vodo lahko jemljejo tudi bolniki, ki leže in jo imajo za dobro

Reg. po mtn. ace poi. in ner. zdr. 8 dr. 1348. 25. v. 22.

d Belgrajski velesejem. V dvorani trgovske zbornice v Belgradu je bil tretji redni občni zbor belgrajskega velesejma. Iz poročil, ki so bila podana na občnem zboru, je razvidno, da so značili stroški za prireditev prvega belgrajskega velesejma in za zgraditev potrebnih paviljonov 15 milijonov din. Odbor je dobil pooblastilo, da se lahko zadolži še za 3 milijone din za spopolnitve sejmische.

d Za reje plemenskih svinj. Pišejo, da bo začeli plemenske svinje v naši državi kupovati Nemčija. Dosedaj smo tjakaj izvajali le zaklante svinje, posebno one vrste, ki dajo veliko masti. Poleg Nemčije so bili Avstriji, Čehi in Italijani stalni odjemalci takih svinj. Ni se pa še zgodilo, da bi začeli izvajati žive plemenske svinje. Nemci so za poskušnjo kupili le nekaj kosov piemenskih svinj, da bodo preizkusili, če tudi v spremenjenih podnebnih razmerah uspevajo tako kot pri nas doma.

d Sreča v nesreči. Precej strahu so prestali ono soboto zvečer potniki, ki so se pe-

MILIJONI UŽIVAJO

KVALITETNI
GUMI ZA ŽVEČENJE

Zdravnik priporoča, da se jesenje po vsakem obedu. Neprecenljive vrednosti za kaduce in sportnike. — Dobiva se v vseh trgovinah Generalno zasedstvo tovarnika za ogrejanje Agent Ozmo, Zagreb, Vrščka 72a. Tel. 52-80

d Korajno dekle. Volka je pobilo 16 letno dekle Spasa Vujošević iz Gusišča. Dekle je šlo v sosedno vas po seno, ko sredi ceste delč pred seboj zagleda volka, ki je dirjal na ravnost proti njej. Ker se ni mogla nikamor

Današnja vzgoja

V belgrajskem predmestju Kočet Neimaru se je te dni zgodil zločin, ki je globoko odjeknil v javnosti in opozoril naše vse, naj merodajni činitelji posvetne več pozornosti vlagajo na naših šolah, ki se mora zpet postaviti na pravo krščansko podlago.

Dragica Janjić, hčerka poštnega uradnika, učenca višjega razreda gimnazije, se je svujim staršem v zadnjem času začela pritevati, da jo vsak večer na poti domov zalezuje neki fantalini. Zaradi tega je je pred danim hodil čakat pred šolo njen starejši brat Radovan, prav tako gimnazijalec, in jo spremjal domov. Tako je bilo tudi oni večer. V bližini doma je Radovan opazil zbrane tri gimnazije, ter je takoj pomisli, da morajo biti to tisti, ki zalezajo njegovo sestro. Zato je stopil malo bliže in zadel ob Nauma Naumoviča in nato nadaljeval pot s svojo sestro. Naumovič je v svoji »čuhaljenosti« skočil za Radovanom in mu bliskovito zasadil bodalo na ravne v zre. Radovan se je zgrudil startno zader na plotnik ter v nekaj minutah izdihnil. Skupina treh gimnazijcev petosolcev, med ka-

tero je bil tudi Naumovič, se je hitro razberala na vse strani ter je Radovan, ki je medtem že umrl, ostal sam na ulici. Policija, ki je bila takoj obvezena o tem strašnem zločinu, je poslala svoje najboljše moči v preiskavo, ki je trajala celo noč, ter je takoj začela iskati zločincu med petosolci VI. gimnazije v Belgradu. Pravega zločinca Nauma Naumoviča so izsledili še na naslednji dan. Na policijo ga je priveden namreč sam njegov oče, ki ga je usoda vsa leta že silno teplila. Od sedmih otrok mu je umrl šest, zadnji in edini pa je zdaj postal morilec. Policije je mladoletnega morilca pridržala v zapori ter ga bo po končanem zасilitju izročila preiskovalnemu sodniku. Na policiji je sestra umorjenega Radovana izjavila, da morilca še nikdar v svojem življenju ni videla, ter so jo verjetno zasedovali drugi fantalini. Pri zасilitovanju je morilec izjavil, da ni imel namena umoriti Radovana Janjića ter da se je sestal s tovarši samo zaradi tega, da bi z njimi izmenjal razne pustolovske romane.

ljali po Poljanski dolini s Poljanščkovim avtobusom. Avtobus, ki vozi ob 9 zvečer skozi Poljane v Žiri, je blizu Poljan -pod pečnom- na ledeni cesti zasukalo tako, da je »gledal nazaj proti Školji Loki. Cesta je tam zelo nevarna in če bi ne bilo obcestnih kamnov, kamor se je avtobus ujel, bi se bil prevrnil na ravnost v Poljanščiko. Potniki so se seveda silno prestrašili. Avtobus pa se na ozki cesti ni mogel obrniti nazaj in je moral ritensko voziti nad 1 km do Poljan, kjer se je šele mogoč obrniti.

Pri nas ni kuge med zajci. Prejšnji teden je bilo na zagrebškem trgu pročanih približno 3000 zajcev. Strokovnjaki zagotavljajo, da so letos zajci prav izvrstni in da so povsem lažnjive vesti o nekakšni kugi med zajci. Tudi na zagrebškem trgu se pozna velika konkurenca divjačine, zlasti zajcev, govejemu, svinskuemu, zlasti pa telečjemu mesu. Zajci so po 25 do 36 din kos. Zagrebcani se tudi zelo zanimajo za jagnjetino, ki jo kupujejo po 26 do 29 din/kg. Skoraj vsa jagnjeta pa pograbiijo gostilničarji, ki seveda jagnjetino po gostilnah predajajo še dražje.

d Veliite obratnih zaupnikov so bile pretekle dni pri nekaterih tvrdkah v Ljubljani. V tovarni »Indusec« (bivši Pollakovi tovarni) so dobili rdeči 4, katoliški pa dva zaupnika. V tobačni tovarni so si priborili rdeči 7, katoliški pa 4 zaupnika. V ljubljanskem Delavskem domu so dobili rdeči 1, katoliški pa 2 zaupnika. Uspeh katoliških je z ozirom na razmere zadovoljiv, da naravnost dober, če ugotovimo žalostno dejstvo, da se naši volilci tako v zasebnih podjetjih, kakor tudi pri državnih službah nerедko zapostavljajo v korist rdečemu svobodomiselstvu.

d Skrivnostno bobnjenje. V vasi Jagnje-dovec blizu Koprivnice so kmetje že pred leti opazili, da pod hišo kmeta Kovačiča večkrat bobni. To bobnenje se pojavlja podnevi in po-noči. V poslednjem času pa ga je spremljalo življanje, da so ljudje od strahu prenočevali na prostem. Preplašeni govore, da bo bruh-nil vulkan. Resnica je ta, da je tam izviral pred kratkim žveplena voda. Stvar bodo pre-iskali strokovnjaki.

d Sarajevsko ţejno grlo. Nad 745.000 litrovina so preteklo leto popili Sarajeveci. Povrh so izpraznili še 700 steklenic šampanca, 760.000 litrov ţganja >rakijet, ki ima povprečno po 25 stopinj alkohola, 310.000 litrov piva in dobrih 6000 litrov likerjev.

d Ljubljana dobí stroj za posipanje peska. V zadnji poledici so meščani občutili nevšečnosti, ki jih povzroča nenadna poledica. Ce bi cestno nadzorstvo poslalo vse delavce v nočni uru na ceste, da bi jih posuli s peskom, bi po celonočnem delu komaj za silo pripravili prehode za pešce. Zato bo prihodnje leto mestna občina nabavila stroj, s katerim bo mogoče v najkrajšem času posuti vse glavne ulice s peskom. Ta stroj bo priklužen na tovorni avtomobil, na katerem bo naložen pesek. Dva delavca bosta sipala pesek v stroj, stroj pa bo pesek metal po cestišču. Tako bo mogoče tudi v takih primerih, ki so sicer redki, odpraviti neprijetnosti, ki jih povzroča poledica.

d Če imaš možno v rekah. Nad 15 milijonov dinarjev so porabili za ureditev in zlepšavo znanega srbskega zdravilišča in letovišča Vrnjačka banja, kjer je bilo preteklo leto 32.376 obiskovalcev. Najprej so dovršili kanalizacijo, ki je prej tam niso imeli, potem so izpeljali nov vodovod, letos pa bodo zgraj-

»Bayer-jev« - križ ščiti od ponarejenja

Oglas je reg. pod S. Br. 181 od 1. III. 1937.

dili poseben kanal, ki bo dovajal vodo iz bližnje reke, da bodo mogli zalihati cvetlične nasade v zdraviliškem parku. Izpeljali bodo tudi elektriko, postavili bodo pa tudi posebno majhno bolnišnico, v kateri bodo mogli operirati bolnike v najnujnejših primerih. Tudi ceste bodo uredili in jih zaštitirali.

d Platile tega sveta. Zagrebski mestni svet je sklenil nekoliko izpremeniti dosedanje obdavčenje mestnih psov v tem smislu, da bo za »kuškec sedaj treba plačati nekaj več. Ob tem je prišlo na dan, da je v Zagrebu 306 lovskih psov, 1329 luksuznih in 3878 domačih, torej skupno 5513 psov. Poučeni krog pa piavijo, da te številke še daleč ne predstavljajo pravega Žlevila, ker je ta ali oni svojo dragoceno živalco skril pred neizprosnimi očmi davčnega izterjevalca. Poznavalec Zagreba pravijo, da se v zagrebških palačah in vilah lepo redi do 12.000 takih kužkov, ki uživajo izdelke meščanske kuhinje in sadove kapitalističnega družabnega reda. Psi čuvajti pa erkavajo po predmestjih, kjer lepo privezani varujejo barake ...

d Z razmerami na slovenskih železnicah sta se bavila v skupčinskem finančnem odboru tudi poslanca JRZ dr. Koce in Gajšek. Poudarjala sta preobremeňatev železničarjev v Sloveniji, potrebo izmenjave tračnic na progi Trebnje—Št. Janž in Grosuplje—Trebnje, naglašala nujnost postavilive drugega tira na progi Zidani most—Zagreb, in okrepitev proge Ljubljana—Jesenice. — Obsirno sta govorila o železničkem uslužbenstvu ter prosila ministra, naj storí vse, da se denarni položaj železničarjev izboljša. Poslanca sta se zavzemala za čim prejšnjo zgraditev proge Črnomelj—Vrbovsko in za razširjenje ozkotirne proge Poljšane—Žreče.

d Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoju krvotoka jeter je nezadostnem izločevanju iz zolca, nastalih vsled zapeške, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovogrenko vodo. Bolniki radi jemljejo preizkušeno »Franz-Josefovogrenko vodo in jo dobro prenesejo tudi pri večkratni uporabi.

Ogl. reg. S. br. 30775

d Za Haložane. Te dni je bil pri Sv. Andreju v Halozah shod, na katerem je govoril bivši minister Ivan Vesenjak. Ta je poudarjal delo in skrb sicer maloštevilnih pa tem bolj požrtvovalnih ljudi, ki se trudijo pri baznovini in v Belgradu, kako bi rešili 20.000 Haložanov popolne gospodarske propasti. Trija v Halozah je ostarela in ne rodi več, kakor bi moral, da bi se delo izplačalo. No

ben vinogradnik pa ne more v svoji siromaščini niti misliti na obnovitev vinograda z lastnimi sredstvi. Potrebna je javna pomoč. Javna oblast naj v sedanjem izredno težkem gospodarskem položaju za vinogradnike, ko postarane gorice kar kričijo po obnovi in razcapani vinogradniški otroci stradajo, pomaga obnoviti vinograde z brezobrestnimi posojili in tudi z javnimi podporami. Poleg načrta za obnovo vinogradov je ljudi najbolj zanimal prepotreben načrt za načrtno gradnjo cistern s pitno vodo po strmih halčkih gričih. Ljudje morajo vodo dostikrat nositi cele četrt ure daleč v strmino. Zaradi pomajkanja dobre vode pa tripi tudi zdravje ljudi in domačih živali. S sorazmerno majhnimi stroški bi se dalo tu veliko pomagati in storiti veliko socialno delo za najbolj siromašne kraje Slovenije.

d Romanje na Trsat. Rab in v Split (Hvar)
o Veliki noči in o binkoštih priredi »Družina
božjega sveta«, Ljubljana, Sv Petra nasip 17,
ki pošlje navodila zastonji. Posebne ugodnosti
za prve pričlanke-plačnike.

d Poštna hranilnica lepo napreduje. Poštna hranilnica je pokazala leta 1937 izreden napredek v vseh svojih poslih in je s svojimi uspehi presegla vsa prejšnja leta. Celotni promet v vseh računih je prekoračil 300 milijard din. To se pravi, da je na vsak delavnik prišlo več kot ena milijarda prometa. V tem velikem narasu poslov se vidita hkrati tudi splošno blagostanje in procvit narodnega gospodarstva pri nas. Število hranilnih viagateljev je poskočilo na 475.000, hranilne vloge pa na 1250 milijonov din, to je v primeri s hranilnimi vlogami leta 1936 za 260 milijonov din več. Vloge na čekovnih računih so znašale 1.840 milijonov din, skupni znesek vlog na hranilnih in čekovnih računih je pa prekoračil 3 milijarde din. Cisti dobiček je znašal za leto 1937 dn 61,464.516.42.

d Na svoj 126. rojstni dan je umrl Savo Mališič iz vasi Dolac pri Beranah v Črni gori. Pil ni nič, le kadil je strastno. Se do nedavnega se je kotil vsakega dela: cepil je drva, skrbel za živine in delal na polju. Kljub visoki starosti je imel izredno dober spomin. Vedel je povedati veliko o vseh dogodkih, o vojskah, narodnih pesmih, o junakih. Vse zivljejo je ostal samec, in nikdar mu ni bilo življenje je ostal samec, in nikdar mu ni bilo življenje se je pretoikel prav do 125. leta starosti in šele na 126. rojstni dan je podlegel celabelosti srca.

d Celo odvetnika lako okradeo. Hranilno knjižeo z vlogo 84.000 din je odnesel

neznani vlomilec iz pisarne zagrebskega odvetnika dr. Markulina. Odvetnik je šele pred dnevi zapazil, da mu je iz blagajne zmanjkal knjižica, ki ni bila njegova, temveč last neke stranke, ki je za stroške sodnijske obravnavne založila pri odvetniku svojo vložno knjižico. Ko je dr. Markulin stogil vprašati v hranilnico, so mu povedali, da je nekdo že pred 4 meseci dvignil celo svoto. Policia je prijela odvetnikovo uslužbenko, vendar jo je izpustila, ker za njeno krivdo ni bilo nobenih dokazov.

d Brez težav deluje Darmol. K temu prijetnosti pri uporabi nobenega kuhanja čajev, niti požiranja kroglic in ne gremkih soli. Darmol je okusen kakor čokolada. Ne poskušajte z nepreizkušenimi preparati, temveč uredite svojo prehravo s priljubljenim odvajalnim sredstvom Darmol. Dobiva se v vseh tekarnah. — Reg. 25.901-37.

IZ DOMACE POLITIKE

d Čudna »kmečka država«. Vodstvo Hrv. seljač. stranke in Sam. dem. stranke sta ustvarili kandidatno listo za volitev senatorjev v savski banovini. Za kandidate so postavljeni: inž. Avgust Košutič, dr. Krnjevič, dr. Milan Kostič, dr. Pernar in prof. Jelašić, kot šesti pa kmet Srdovič, ki pa verjetno — ne bo izvoljen.

VINA

Vam nudim Centralna vinarna Ljubljana. v svoji posodi najugodnejše.

d Verski mir ali vojna? Pravoslavni škofo naše države so se ono soboto sešli v Belgradu. Na zasedanju bodo najbrž ukrenili kaj važnega in za verski mir v naši državi nujnega, ker je na drugi strani tudi vlada sklenila, da ne bo silila k izglasovanju konkordata, niti starega niti novega, niti sploh kakega konkordata. Izjavo v takem smislu je dal nedavno notranji minister dr. Anton Korošec. Vprašanje konkordata je s tem spravljeni z dnevnega reda, z njim vred pa razni neprijetni dogodki, ki se jih v protikonkordatski gonji izvzvali prenapeti srbski politiki in nekateri pravoslavni cerkveni dostojanstveniki. Kljub pametnemu koraku, ki ga je storila vlada, pa se še vedno — sicer v zmanjšanem obsegu — širijo letaki hujskajoče vsebine, ki nekateri prihajajo iz vrst pravoslavne

duhovštine. Letaki so seveda brezimni. Ne samo v Belgradu, ampak tudi v vsej državi in v inozemstvu zato z zanimanjem pričakujojo sklepov pravoslavne skupščine.

d Zagrebški »Obzor« napoveduje znatno »prekuvacanje« v nekaterih obstoječih političnih strankah. Po njegovih napovedih je pričakovati, da se bodo zlasti pristaši JNS skušali rešiti v JRZ. Imenovanje Petra Živkoviča za predsednika stranke jim je dajalo zadnje upanje, da bi mogli v svoji starici stranki dosegči tiste boljše čase, po katerih edino hrepenje, to je, da bi prišli bliže oblasti. Kmalu pa je to upanje splavalo po vodi in sedaj se že skušajo vsak po svoje rešiti pod varnejše okrilje. Zlasti je to opažati v prečanskih krajiščih, ker med Srbi itak ni imela bogove kaj pristašev, razen tistih, ki jih ji je prinesla oblast sama. Tako je opažati zlasti v Dalmaciji, da pristaši JNS skušajo priti v JRZ. »Obzor« pravi, da bi v to zatočišče prišel rad tudi doktor Kramer s svojo družbo, pa zaradi posebnih političnih razmer nima upanja, da bi bil sprejet.

NESREČE

d Smrtna nesreča na kamniški progi. Kamniški vlak je preteklo nedeljo na Ljubljanskem polju do smrti povožil 30 letno Franjo Coleari iz Ljubljane. Nesrečnica je šla z 2 din po časopis. Gosta megla je vzela mladi ženski razgled nad progom, ki bi jo morale prekoraci. Franjo je zgrabil stroj in izvrnil svoje strašno delo.

d V blatu se je zadušil. Posestnik Janez Perko od Sv. Lucije pri Begunjah na Gorenjskem je ono popoldne odšel od doma v bližnjo vas Mlake k Šolarju Jožefu, s katerim sta se pogovarjala zaradi podiranja nekega hrasta. Potem sta šla na dom Janeza Perka, kjer sta popila 2 litra sadjevca. Od tu sta pa še odrinila v bližnjo gostilno, kjer sta popila vsak kozarček žganja. Kasneje se je Šolar poslovil od rajnega in ga samega pustil v gostilni. Doma so ga pogrešali, ga iskali, toda šele zjutraj ga je našel neki posestnik iz vasi Hlebce, ki je šel po kupčiji za živino. Perka so našli 200 m oddaljenega od najbližje hiše, iežečega na trebuhi na občinski cesti, ki je tam precej strma. Ležal je z glavo naprej po strmini zarit v blato in pesek tako, da se je

Tudi malim otrokom hočejo po zimskih letoviščih privoščiti male zimskega veselja.

najbrž zadušil, ker so bila usta in nos v blatu. Ko je padel na cesti, se je najbrž onesvestil in se zadušil.

d Dve deklici pod ledom. Pred kratkim sta dve deklici, 10 letna Jelica in 7 letna Božica, hčerki delavca M. Smontare iz Starega grada pri Koprivnici, obiskali svojo bolno mater v mestni bolnišnici v Koprivnici. Ko sta se vračali domov, sta šli po bližnjici čez zamrzli potok Koprivnico. Ko sta se drsalci čez potok, se je pod njima vdrl led in obe deklice sta utonili pod ledom. Ko je nesrečo odpril neki delavec, sta bili obe deklici že dobro uro pod ledom, tako da ju ni bilo mogoče več rešiti.

d 16 letno dekle pod smrtonosnim kolesjem. Na železniških tračnicah proge med Bohovo in Teznim pri Mariboru se je odigrala v pozni urah neke noči zagonetna žaloigra. Ko je šel zjutraj progovni preglednik po progji iz Hoč proti Teznu, je že od daleč opazil v bližini Bohove med tiri od vlaka povoženo truplo. Pristopil je bliže ter je ugotovil, da je eden od nočnih vlakov povožil mlajšo žensko. Truplo je bilo strahovito zmrcvarjeno. Ugotovili so, da se je ponesrečila 16 letna služkinja Terezija Fridl iz Rogoze, ki je bila uslužbena pri gostilničarju Rotu v Razvanju. Ni pa še ugotovljeno, na kakšen način in zakaj je prišlo mlado dekle pod kolesje vlaka.

d Pri premikanju tovornih vagonov na mariborskem kolodvoru se je nevarno ponesrečil 31 letni železničar Jožef Korošec. Zgrabil ga je lokomotiva ter ga potegnila pod kolesa. Rebežu je zdrobilo levo nogo, več reber ter je dobil tudi močne poškodbe na glavi in rokah. Reševalci so ga spravili v bolnišnico.

d Grdo maščevanje. Na gostiji Ivana in Magdalene Reininger v Zgornjem Hlapju pri Sv. Jakobu v Slovenskih goricah je nastal sredi noči, ko so bili svatje najboljše volje, nenaščoma požar v seniku, ki se je bliskovito razširil na vsa poslopja, ki pripadajo domačiji. Okrog 2 popolnoči, ko je iz hiše odmevalo vriskanje in petje veselih svatov, se je nadoma posvetilo in že so šinili ognjeni zub-

Mlad egiptovski kralj Faruk se je te dni poročil s hčerkijo svojega visokega uradnika in bogataša Farida. Zenin je star 18 let nevesta pa 16 let. Ob poroki so bile velike parade.

iji iz gospodarskega poslopa. Bliskovito se je ogenj razširil še na hišo, ki je tako naglo vzplamela, da na reševanje sploh ni bilo misliti. Prestrašeni so se svatje razbežali na vse vetrove, ženin in njegova mlada žena pa sta si otela samo to, kar sta imela na sebi. Vse drugo so uničili plameni. Žalostna sta se morala potem zateči k sosedom ter jih prositi za zavetje. Škoda je zelo velika ter je le deloma pokrita z zavarovalnino. Pa še to ne bi dobili, če se ne bi bile že pred Reiningerjevo poroko širile po okolici vesti, da se hoče nekdo maščevati. Nevesta je bila zaradi tega v strahu ter je silila v svojega bodočega moža, da je dal svoje imetje zavarovati ter je zavarovalno vsoto tudi takoj plačal. Previdnost se je izkazala kot umesno.

d Nasli se ga. Poročali smo, da je v Silvestrovi noči neznanokam izginil v bližini Sombora bogati posestnik Deneš Szenzö, ki se je najbrž z avtomobilom in svojim šoferjem prekucnil iz avtomobila v prekop. Szenzö so iskali skoraj 20 dni, nazadnje so ga nasli ribiči iz Apatina, ki bodo tudi dobili obljubljeno nagrado za najdbo trupla.

d Žrtev požara. Pri Sv. Ani v Slovenskih goricah je neko noč izbruhnil požar v viničariji 32 letnega Valentina Sobra. Sobrova družina je po polnoči že trdno spala in so jo sele sosedje zbudili iz sna. Hiša je bila trenutno vsa v plamenih. Žena se je z otroki v zadnjem trenutku še rešila in pritekla na dvorišče, ravno ko se je tramovje že sesulo. Prosila je moža, naj odpre vrata v hlev, kjer je bilo nekaj prašičev in kokoši. Ko je mož stopil v vratom, se je tramovje zrušilo in ga pokopalo pod seboj. Dobil je silne opeklne in so ga reševalci komaj rešili, da ni zgorel pod ruševinami. Meso mu je na več mostih kar odstopilo. Požar je uničil hišo in gospodarsko poslopje, v katerem so zgoreli tudi trije prašiči in vse kokoši. Ljudje so si komaj rešili življenje. Šober bo težko okreval.

d Če brivec znori. Te dni se je v hiši protestantskega župnika v Bačkem Petrovcu odigrala strahovita borba med župnikom Mirkom Petrovičem in pobesnelim brivcem. Na vrata pisarne je pozno zvečer nekdo potkal. Ko je župnik vrata odpril, je planil v sobo z velikim nožem v roki brivec Jovan Vrhovski. Župnik je komaj skočil v sosednjo sobo, vendar je bil brivec takoj za njim. Tako sta pritekla v sobo, kjer sta spali župniški služkinji. Ti dve sta se ob ropotu prebudili in skočili skozi okno na cesto. Ena si je pri tem zlomila nogo. Vseeno pa se je privlekla do soseda Martina Bedeja, ki je takoj stekel k župniku v pomoč. Prišel je ravno o pravem času, ko je brivec hotel zasaditi velik nož v župnika. Bede je brivca od zadaj prijel in potegnil nazaj. Toda besni brivec se je bliskovito naglo obrnil in zasadil nož v Bedeja. Brivca je ukrotil šele Bedejev sin, ki je pritekel v sobo s samokresom v roki in brivce ustrahoval. Brivca so zaprli in ugotovili, da se mu je zmešalo.

d Dva, ki sta imela smolo. V Pamečah pri Slovenjem Gradeu se je pripetila nesreča, katere žrtev sta postala trgovski potnik Cafuta Franc iz Celja in dr. Strnad, zdravnik javne bolnišnice v Slovenjem Gradeu. Cafuta Franc se je peljal z avtomobilom po trgovskih opravkih iz Slovenjega Grada. V Pamečah, ko je hotel izstopiti iz avtomobila, mu je spodrsnilo ter je padel po tleh in si močno poškodoval hrbitenico. K ponesrečencu se je takoj pripeljal zdravnik dr. Strnad iz

*Mislila je, da
je Stanko-
tova srajca
belu...*

...dokler ni vzel na rame Jernejčka, katerega mati pere z Radionom!

Tudi če ste le enkrat videli, kako lepo belo Radion pere, ne boste nikoli več zadovoljni z navadnim pralnim sredstvom. V primeri z »Radionovo belino« izgleda vsaka druga belina sivkasta. Njegova skrivnost je v tem, da vsebuje Radion posebno dobro, s kisikom prepojeno Schichtovo milo. Kisikovi mehurčki pronicajo pri kuhanju skozi celotno tkanino in se ne izognijo nobenemu vlaknu. Radion Schichtov odstrani temeljito tudi nesnago, ki se z navadnim pranjem ne da odpraviti. Kupite še danes Radion za prihodnje pranje.

RADION pere sam

Slovenjega Gradca, ki mu je nudil prvo pomoc. Ko pa je hotel ležečega dvigniti, mu je na poledenelih tleh spodrsnilo in si je zlomil pri padcu nogo.

d Razne nesrede. V Mostah pri Teharju je padel pri delu preužitkar Mulej Avgust in

si zlomil nogo pod kolenom. — Ko se je peljal 28 letni splavar Leskovšek Luka iz Mozirja v Nazarje, je padel tako nesrečno, da si je zlomil roko v zapestju.

V vsako hišo »Domoljuba«!

RAZGLED PO SVETU

Bratomorna vojna v Španiji

Po desetdnevnom počitku na bojišču pri Teruelu v Spaniji zonet grme topovi. Pričela se je nova doba borbe za Teruel. Pobuda je tokrat v rokah Francovih čet. Iz poteka dosedanjih bojev je razvidno, da hoče general Franco po načrtu osvojiti vso okolico Teruela, nakar bi mu to važno mesto padlo samo v roke. Ta cilj imajo silovite borbe, ki so se v pretebenem tednu odigravale na gorovju Celadas in Muleton, to je med cestama, ki vodita iz Teruela: ena proti mestu Tortajada ob reki Alfambra, druga pa proti severozapadu v smeri Saragose. Med temu dvema cestama je gorski sklop, ki ga v vsej dobi državljanske vojne Francove čete niso mogle zavzeti in je bil silno utrjen. Sredi onega tedna pa se je po siloviti pripravi s topovi

Francovim četam posrečilo zavzeti to važno višavlje in prodreti v dolino reke Alfambre, v kateri so zavzeli mesto Tortajada, 8 km severozahodno od Teruela. V teh bojih so imeli rdeče čete, sestavljene skoraj izključno iz mednarodnih komunističnih brigad, velikanske izgube. Belli so ujeli okrog 800 nasprotnikov in zaplenili nad 200 strojnje. V zadnjem času so nacionalistični aeroplani bombardirali Barcelono in Valencijo, komunistični pa Salamanko. Na obeh straneh so bile velike človeške in druge žrtve. Nacionalisti so spuščali bombe, ki so prodrle sedenadstropno hišo in se šele v kleti raztele, da od poslopa ni ostal kamen na kamnu. Francove čete pri Teruelu napredujejo in so osvojile v 3 dneh 50 kv. kilometrov.

Vojna na Daljnem vzhodu

Na Daljnem vzhodu se je borba med Kitajci in Japonci zaostriila v toliko, da sedaj veemo, kako daleč misli Japonska iti. Japonska vlada je jasno izpovedala, da hoče enostavno sedanje kitajsko vlado uničiti. Na mesto njene oblasti pa hoče na kitajskih tleh postaviti novo vlado, ki bo Japonski prijazna in ki bo voljna pod vodstvom Japonske ustanoviti veliko skupnost vzhodnoazijskih narodov, ki hoče biti gospodarji na svojih tleh. Japonska je pripravljena na dolgo vojno. Na ogromnem ozemlju, ki si ga je že osvojila, že postavlja začasne vlade in organizira novo upravo. Pri velesilah ne opazamo nikakneagnjenosti, da bi se v te vojno vmešale — ker za to še niso pripravljene — edino pri Sovjetski Rusiji smo opazili znake nemirnosti. Ko hodo velesile pripravljene

ne, bo Japonska že dosegla svoj poglavitični namen. In potem se bo zdobovina razvijala dalje.

Neizprosna borba Japoncev se torej nadaljuje. Zlasti so se v zadnjem času razvile hude borbe za železnički vozni pri Sučanu. Najprej so Japonci skozi šest ur bombardirali s kanoni kitajske položaje, a so kitajske čete ogenj vzdržate. Tako po ustavitevi artiljerijskega ognja je japonska brigada tankov, ki je štela skupno 1000 tankov, začela prodirati proti kitajskim položajem. Kitajci so se umaknili ter nato pognali v zrak polje min, čez katerega so prodirali japonski tanki. Nad 100 japonskih tankov je naenkrat zletelo v zrak, večina pa je bila tako poškodovana, da ni bila več za nobeno rabo. Japonci so se nato s tanki, ki so še ostali nepoškodovani, umaknili nazaj.

AUSTRIJA

s Glas iz Korotana. V vasi Želuče ob Dravi sta odšla v večnost Cepčnjakov oče Žnidar Matovž in Lukijeva mati Roza Sitar. — Na žalost moramo sporočiti v svet vest, da se morajo otroci iz Kota, ki obiskujejo šolo na Bajtišah, posluževati edinole nemške pisave in so zaradi tega popolnoma nesposobni brati in pisati slovenske besede. To je vnebovpijoč greh. Na Jezernici pri Hodišah je zapustila ta svet 93 letna Ana Leskovnik. — V večnost je odšel v Beli pri Železni Kapli Berlinov oče Anton Novak. — Največ je na Koroškem gostilničarjev, nameč 3890, krojačev je 2173, čevljarjev 1502. — Lani je bilo vseh tujcev v poletni dobi na Koroškem 312.020. V primeri s predlanskim se je znižalo število za okroglo 10.000 oseb. — 45% vseh državnih nastavljenec ima mesečno plačo pod 200 S (okrog 1600 din). — Pogorelo je gospodarsko poslopje posestniku Gotschidu pri Mostiču.

KATOLIŠKA CERKEV

s Položaj katolištva v Franciji. Pariski pomni škof msgr. Beaussart se mudi te dni na Dunaju in je imel na povabilo katoliških štu-

dentovskih društev predavanje o položaju katolištva in Cerkev v Franciji. Msgr. Beaussart je dejal, da je ta položaj za märsikoga, ki opazuje dogodek v Franciji od zunaj, uganka. Ne-kateri vidijo v današnji Franciji velik napredek verske misli, druga pa trdijo, da je Francija v glavnem velika svobodomiselná država. Francoska Cerkev in katoliška vera sta doživeli usoden trenutek v začetku 20. stoletja, ko so svobodomislici izvedli ločitev Cerkev od države. Toda ta trenutek je bil na drugi strani ravnost blagoslov za poživitev verske misli, zakaj katoličani so se zavedali, da je glavna nihova naloga ne vzdrževanje zunanjih postojank, ki so jih imeli, marveč misijonarjenje v francoski razkrstjanjeni javnosti in družbi. Ni so si dali vzeti te naloge in katoliška Cerkev je po dolih težkih letih spet dokazala svojo duhovno moč in postaja danes od dneva do dneva močnejša. Njen razvoj vzbuja najlepše nade kljub zunanjemu mračnemu videzu.

ITALIJA

s To in ono. Pred tremi leti je bilo v Rimu sklenjeno, da je treba na vsak način skrbeti za to, da število rojstev ne pada in da se na ta način italijansko prebivalstvo čim bolj pomoži. S tem ukrepom so predvsem hoteli za-

Neredna stolica

upliva na vse organizem.
Dobro sredstvo za odvajati, ki zanesljivo deluje
in ima prijeten okus, je

DARMOL

deti v živo tako imenovano »belo kugo«, ki je, čeprav še ne v toliki meri, kot n. pr. v Franciji, zagrozila tudi Italijanom. Vlada je v ta namen odobrila precejšnje vsote denarja za tiste, ki ne morejo stopiti v zakon zaradi siromaštva in za one, ki imajo veliko otrok. Uredila je številne skupne poroke, ki naj bi bile manifestacija neizprosnega boja proti »beli kugi«. V treh letih je italijanska vlada izdala v ta namen nič manj kot 200 milj. lir. V zadnjih treh mesecih je poklonila ženinom in nevestam precejšnjo vsoto 10 milj. lir. Pri nas pa včasih pravijo: »Zakaj se tak človek poroči, če vidi, da niti sam ne more živeti...« — Po 24 letih se je vrnil iz Rusije v svojo domovino v Otrlico pri Ajdovščini Anton Bratina, ki je pripadal 47. avstr. pehot. polku. Bil je v Rusiji še pred dvema mesecema. Tamošnje razmere slika naravnost v obupni luči. Naši komunisti pa bodo navzlic temu trdili, da je v Sovjetiji raj in ne pekel.

FRANCIJA

s Mladini vsega sveta je govoril po radiu predsednik francoske poslanske zbornice Herriot in jo pozval, naj letos dela z vsemi silami za ohranitev svetovnega miru. Mir bo mogoče obdržati le, če bodo po vsem svetu zrasli novi ljudje, ki bodo apostoli miru. — Francija ima petkrat manj letal, kakor jih imata Nemčija in Italija. Vrh tega sc njena letala dvakrat počasnejša od nemških in italijanskih. Zato ni misliti, da bi Francija mogla danes vzdržati skupni napad Nemčije in Italije. Verjetno je, da bodo zaradi tega začeli Francozi kupovati letala v Ameriki. — Novo francosko vlado je sestavil Chautemps. V njej so v glavnem radikali. Socialistov ni v vladi, a jo bodo menda podpirali. Komunisti pa so čisto na »dileci«. Nova vlada se je predstavila parlamentu. Pri glasovanju o zaupnici je viada dobila ogromno večino. Zanjo je glasovalo 501 poslanec, proti izjavi 1, komunisti in skrajni desničarji pa so se zdržali. Za vlado so glasovali radikali, socialisti ter zmerna desnica. Iz tega prvega uspeha sklepojo, da si je vlada dobila naklonjenost tudi pri opoziciji s tem, da se je rešila komunistov.

ANGLIJA

s Kako se bo boril London pred letalskimi napadi. Angleški obrambni načrt posvečuje posebno pozornost vprašanju, kako zagotoviti varnost pred zračnimi napadi v prestolnici države, Londonu. Nenadni letalski napad na to milijonsko mesto bi imel usodne posledice za vso Anglijo. Zaradi tega so angleški letalski strokovnjaki izdelali poseben načrt za zračno obrambo Londona. Po tem načrtu bodo zgradili veliko število balonov, ki bodo prvezani okrog in okrog mesta in bodo nosili ogromne jeklene mreže. Baloni bodo stali v višini 3000 do 4000 m, torej tako visoko, da bombardiranje iz te višine že ni več zanesljivo. Mreže bodo omogočile ali pa vsaj otežkočile sovražnim letalom dostop nad mesto. Letala se bodo morala

dvigniti nad 4000 m visoko, če bodo hotela priti nad London. Ponoči pa bo zaradi teh nrež vsak napad nemogoč, s čemer bo mesto obnovljeno najstrašnejših vojnih presenečenj. V londonski okolici že grade velike lope za spravljanje teh balonov. Za službo pri njih in pri mrežah bodo potrebovali kakih 5000, nalačč za to izvezbanih letalcev in mehanikov.

AMERIKA

s Drobiž. Znano je, da Roosevelt zelo mnogo govori svojemu narodu in vsemu svetu po radiju. Prav tako pa se neprestano poslužuje radija znameniti katol. pridigar Coughlin (Kaglen), ki je zadnje čase začel neustrašeno napadati tudi Rooseveltovo politiko. Zgodilo pa se je, da sta oba slavnova moža imela svoje govorove določene na isti uro. Coughlin je spoznal, da bi kljub svoji neizmerni priljubljenosti pri poslušalcih radija — in to je v Ameriki vsaka hiša — vendar morda komaj polovica poslušala njega mesto Roosevelta. Pisal je torej v Washington in prosil predsednika naj svoj govor preloži na kakšen drug čas. Roosevelt pa ga je prosil naj se raje on umakne. »Vi boste govorili samo Združenim državam Amerike, jaz pa razdrženim državam vsega sveta. Nakar se je slavni pridigar vdal. — Ameriška vlada naj kupi vse stare avtomobile in jih kot staro železo porabi pri gradnji novih vojnih ladij. Tako bi šla iz prometa vsa stara vozila in tovarne bi imeli dosti novega dela. To predlagajo lastniki avtomobilskih tovarn.

RUSIJA

s Nova sovjetska vlada. Na seji 19. januarja 1938 je vrhovni svet URSS izvolil svet ljudskih komisarjev, ali z drugimi besedami, rusko vladu. Predsednik je Molotov, podpredsedniki Čubar, Mikojan in Kosor, komisar za gospodar-

ski načrt Voznesenski, zunanjepolitični komisar Litvinov (za katerega se Stalin dolgo ni mogel odločiti, ker ga je delal odgovornega za poraz sovjete politike v Evropi), za notranjo politiko Ježov, za vojsko Vorosilov, za mornarico Smirnov, za težko industrijo Lazar Kaganovič, za mehanične konstrukcije Bruskin, za državnoobrambno industrijo Mihail Kaganovič (Lazarjev brat), za prehrano Gulinski, za lahko industrijo Hlestakov, za gozdno industrijo Rijov, za železnice Bakulin, za vodni promet Patonov, za pošte in elektriko Berman, za poljedelstvo Eike, za državne kolhoze Julkin, za finance Zverov, za žitne rezerve Popov, za trgovino Smirnov, za izvozno trgovino Čavalov, za justico Rikov, za narodno zdravstvo Boldrev, za ljudsko šolstvo Kaftanov, za umetnost Lazarov, za srednje in višje šolstvo Gričmanov (Zid). Kakor se vidi, so število komisarjev znatno pomnožili, da jih ne bo takoj zmanjkal, ko začne Stalin zopet »delati red«. Vrhovni svet je soglasno sklenil, da bodo vsi poslanci dobivali stalno mesečno plačo 1000 rubljev, ki se bodo plačevali tudi kadar parlament ne bo zasedal, ter 150 rubljev dnevnice za časa zasedanja in primerne nagrade kot predsedniki, tajniki raznih odsekov in pododsekov. To pomeni, da bodo to dobro plačani ljudje v Rusiji, ki bodo tvorili nekako plemstvo »proletarskega« sovjetskega režima.

DROBTINE

Zenske dobe volitno pravico za občinske volitve — na Nizozemskem.

Uporabo judovskega in ruskega jezika so prepovedale romunske oblasti v Besarabiji.

30 angleških mornarjev je izgubilo življenje ob silnih viharjih zadnjih dni.

25 milijonov plinských mask za obmejno prebivalstvo je naročila sovjetska vlada poleg 500 ogromnih bombnikov.

Poroča egiptovskega kralja Faruka z Farido Culifkarjevo je bila 20. januarja.

Vojni proračun je znižala — Nizozemska. Bela vranata!

150 letnica ustanovitve avstralske države je letos.

40 velikih zborovanj za bojkot japonskega blaga je bilo te dni po raznih francoskih mestih. Pljunek v morje!

Zakon o ponovni uvedbi obvezne cerkvene poroke pripravljajo v Romuniji.

600.000 frankov v srebrnih kovancih so odnesli razbojniki blizu Toulona v Južni Franciji. —

Mehiški komunisti so začiali cerkev v mestu Veracruz.

Ledena plošča z ruskimi tečajnimi raziskovalci se pomika zdaj proti jugozapadu z vedno večjo brzinou.

Za državnega poglavarja sovjetske Rusije je bil »izvoljen« Kalinin.

70 smučarskih šol deluje letošnjo zimo v Svici.

Volitve bodo zopet v Romuniji in sicer za parlament 2., za senat pa 4. marca.

Novo križarko »Nanin« so spustili v morje v Tržiču pri Trstu.

40 mladih žrtev je zahteval ogenj v dijaskem zavodu blizu Montrealja v Kanadi.

35.000 francoskih državljanov je padlo od začetka španske vojne, največ na komunistični strani.

2056 novih vojnih letal zgradi Amerika do leta 1941.

Novo nemško notranje posojilo v znesku 750 milijonov mark je bilo podpisano takoj. Državljanjska zavest!

»Ljubim Italijo in občudujem Mussolinija«, je izjavil te dni romunski kralj Karol.

5000 let staro grobnico je našel angleški starinoslovec Emery. Grobnica je iz dobe egipotovskih kraljev.

RAZNO

Mesariji in rak. Med ljudstvom je razširjena vera, da mesariji ne dobijo raka. Da bi to dejansko ugotovil, je dr. Blier izvedel povpraševanje pri številnih mesarijih in je doiral slednje presestljivo dejstvo: dokler vršijo mesariji svoj posel in imajo opravka s sirovim krvavim mesom, zarece prav redko zbolijo na raku. Zdi se, da izhajač iz sirovega mesa nekakšni zaščitni vplivi. Na seji Pariskih družb za primerjajočo patologijo je navedel dr. Brier tudi nekaj znanstvenih razlogov, ki pravijo, da si naberejo mesariji v teku življenja neko zalogo zaščitnih snovi, ki jih na pravijo neobčutno proti raku ali pa jih vesaj nekoli varujejo pred vplivi, ki pospešujejo nastaj raka.

Jetra in golčna žleza. Obolejena golčna žleza se le redkokdaj tako težka, da bi bila potrebna operacija. Zato uporabljaljo pri zdravljenju razna druga sredstva. Poleg dijet, z malo vsebine beljakovinje in poleg rednih odmorov med dnevom uporabljaljo v zadnjem času tudi pri tem obolenju z dobrim

L. Ganghofer:

Martini klošter

Roman iz začetka 12. stoletja

Poslovenil Blaž Poznič

»Da, to bo storil,« je rekla Hiltidiu s svojim tihim glasom in se z zasanjenim nasmehom ozira na Šopek v svojih rokah. Šopek je bil uvela resa — cvetje, ki ji ga je bil poslal Ebervajn. Potem so njene oči poiskale stezo, ki se je vila mimo cerkvica in se na abinem bregu izgubljala med drevjem. »Kaj misliš, ali pride še danes?«

»Seveda, seveda, saj je naročil tako Mini!« Hiltišalk se je tipal po suknji. »Kje le imam brezov lub?« Potegnil je iz žepa belo skorjo inbral: »Kar je združil Bog, naj človek ne loči!« Njegov pogled se je dvignil proti nebu. »Le zakrivajte pot,« je ogovoril mračno zgoščene oblake, »zabranili mi ne boste, da ne bi videl tja gor k Njemu!« Lagodno je ovil roke okoli starice. »Kaj praviš, moja draga tovarišica, zopet enkrat sem imel jaz prav! Saj bi se zgodilo prvikrat, da bi zaman molil! Pri prvi besedici me je slišal in mojega dobrega brata v Jezusu Kristusu prav razsvetil!« Zamišljeno se je nasmehnil. »Naj in o življenje? Greh? Gnusoba v božjih očeh? Kaj praviš, Hilti, kaj praviš! Najino življenje!« Zmaja! je z glavo in se drobno zasmehjal, in kakor nagajivo je rahlo sunil s komolcem starico v laket: »Kaj praviš! To je bil pač hud greh v božjih očeh: zadnjo viharno noč, ko sem bolnemu fantu nesel posvečeni nebeski kruh skozi noč in vihar dve uri daleč do Svarceka ... ko si šla ob moji strani, z večno lučko, moja palica in opora na pobožnem potu!«

Eden spomin je budil drugega, vse podobe preteklosti so vstajale pred njima, s svojimi bolečinami in svojim veseljem — in skozi dolgo število let, ki sta jih bila prehodila roko v roki, ju je spremljala misel nazaj v davno mladost, do tiste ure, ko sta se našli njuni sriči med smrtno in življenjem.

»Povej, Hilti, ali še pomniš tisto davno noč?«

»Kako bi jo mogla pozabiti? Zdi se mi, kakor bi bilo včeraj. Miru mi ni dalo in nobenega očesa nisem mogla zatisniti — saj sem moral a vendar vse dni poslušati, kako so govorili ljudje zoper tebe — in glej, na mah mi je ponoči bilo, kakor bi mi zaklical glas: »Vstani in ne puščaj ga samega!«

»Bila je trda ura! Vsi so se mi uporno ustavljali. Toda jaz se nisem ball! Jaz ne! Saj sem vedel, da je z menoj Nekdo, ki je močnejši ko vse! Njihovo pregrino grmado sem razmetal s svojo palico in sem zavitej sekiro in mahnil po njihovem poganskem drevesu...«

»In ko je stari Švarcoker vzdignil kamen, sem pričekal jaz ...«

»In si se vrgla pred mene in zaklicala: „Moj dobar Gospod, ti moj Bog!“ Ti, prva, ki si povzela mojo molitev!« Hiltišalk je z drhtečo roko snel belo avbico starici s čela. »Le poglej, še zdaj se vidi obrastek, kakor rdeča kačica se vleči prav pod sive lase. Toda jeli, Hilti, jeli, zahvali sem si ti za kri — ali ne?«

»Z ljubezni in zvestobo, s tisoč radostmi!«

Njune vele roke so se sklenile in nagubani lici sta se pričeli drugo k drugemu. Okoli obeh je padalo listje in visoko v zraku, skoraj pod oblaki, je letela jata lastovic v daljavo, kakor bi bežala ...

guge kot to, kar so imeli na sebi. Sreča, da je bilo mimo vreme, sicer bi zgorela vsa vasa. Hudo je bilo, ker ni v vasi vode za gašenje. Na vsak način bi bilo treba podporo, da se v takih krajih zgradi dovolj velike shrambe za vodo, da bo mogoče gašiti v primeru požara. Hudo prizadete pogorelice pripravljamo usmiljenim srečem.

Sv. Andraž v Halozah. Preselila sta se od nas dobra učitelja g. Adolf in ga. Elza Draksler. Solze ob slovesu so pričale, kako sta bila z vsem srečem prikovana na lepo halozko zemljo. Želimo jima na novem mestu obilo božjega blagoslova. — Vse narodnike »Domoljubac« prosimo, da mu ostanejo zvesti. Dolžnost vsakega zavednega katoličanca in Slovenca je, da odločno odklanja časopise, ki napadajo vero in cerkev in ki blatičijo našega voditelja in njegove sodelavce, ki so žrtvovali vse svoje moči za svoj narod. Naša geslo bodi: v vsakih hišnih katoliških časopisih! — Dne 12. januarja so zapeli zvonovi in naznani, da je umrl Janez Koletnik, star kmet 34 let. Zapušča ženo in nepreskrbljene otrok. Svetila mu nebeska luč! Preostalim naše soščanje!

Prekaganje pri Litiji. V 3. številki letosnjega »Domoljuba« je dopis, v katerem, dasi je kratek, mogoči netočnosti in neresnic. Kot poverjeniku Domoljuba mi ni tvezeno, če ta list piše neresnic. Zato prikažem zadevo, kakor je v resnici. Ni res, da naj se občina Trebeljevo ukine in priključi občini Dobrunje pač pa gre zač, da se ta občina ukine in priključi njeni deli več sosednjim občinam. Ni res, da je ta boj v resnici naperjen proti zupanu Galetu, ampak to prizadevanje izvira iz gospodarskih in socialnih razlogov, kar povemo dovolj izpravo njihova tozadvena pršnja na pristojno oblast. — Prošnjo za ukinitev občine Trebeljevo je podpisala ogromna večina trebeljevskih davkoplačevalcev, med njimi: vsi trije župniki, člani odbora JRZ in Kmeške zveze, člani občinskega odbora, velika večina članstva JRZ, in pa ogromna večina naročnikov »Domoljuba«. Ali bo to prizadevanje uspelo ali ne, bo pokazala bodočnost. Ljudstvo pričakuje, da se bo oblast odločila v smislu želja velike večine trebeljevskih občinov in v smislu njihovih gospodarskih teženj. — Jožef Stupica, župnik.

Dobrič. V Dobriču nameravajo napraviti milin, ki bo na motorni pogon. Kaj bodo rekli žužemberški milinaiji? — Poročil se bo Franc Legan in Artmanje vasi. Imenovani je zvesto del v Prosvetnem društvu celih 25 let in pel

pri cerkvenem pevskem zboru 20 let. Bil je tudi načelnik »Orla«. Dobremu tovarišu, ki nas go-to tudi sedaj ne bo zapustil, želimo v zakonu polno sreče in božjega blagoslova!

Debranje. Dne 31. decembra 1937 je obhajal svojo 80 letnico v krogu svoje obilne družine Svetek Janez, posestnik Dobrunje št. 27. Bil je več let ključar tamšnje podružnice sv. Urha. Domoljub prihaja v njegovo hišo že od početka, torej dolgih 50 let in Slovenec že tudi več let. Mohorjeva družba ga šteje med svoje zveste člane, saj je menda tudi

že nad 50 let njen naročnik in član. Knjig pa on ne zavriče, ko jih prečita, temveč knjiga je njegov zvest prijatelj, saj jih spravljaj leto za letom in si je tako ustvaril že lepo knjižnico. Družina njegova je zelo številna, saj je imel 25 otrok, izmed teh jih živi še 15. Res je to prava slovenska korenina, ki je vedno ponosen na svojo obilno družino. Daj mu Bog še naprej tako trdnega zdravja, kakor je čvrst in zdrav danes in veliko veselja v krogu svoje družine.

Studentec pri Sevnici. Na jesen so začeli po-pravljati cesto skozi Studenec in je delo sedaj toliko gotovo, da se zopet lahko vrši reden premet. Na spomlad bo pa treba spet pričeti, ker drugače bomo v blatu utonili. — Zbirka za novo Baragoovo semenišče je znesla okoli 1600 din, kar je lepa vsota za tako majhno in revno vas. — Na Ponikvah je umrla priletna ženica Ana Zupančičeva. Svetila ji je večna luč!

Birčna vas. Tu v našem Podgorju smo menda res Bogu in ljudem za hrbtom. Ljubi Bog nas je skopu obdaroval: vsega imamo malo, samo revščine prevev. Letos nas je pa še toča obiskala, tako da zdaj po naših vseh lakovata straši. Pa tudi od ljudi smo menda skoraj pozabljivali. Beremo sicer, koliko se zbira za točarje in koliko dobrega stope javne oblasti, a mi tega prav nič ne okusimo. Do nas nič več ne pride. Se Ti, ljubi Domoljub, imas velike težave, predno prideš k

nam. Naše vasi spadajo pod nevomeško pošto. Tja menda bo prideš arčno. Od tam te pa radi poslanjanka poštarjev, kar vsek pripelje na našo postajo. Tu te pa zejo nepriznano sprejmejo, pravijo celo, da cela hiša zasmrdi, kadar ti prideš in ho hodimo pot, se nam kar smiliš, ko te mešajo kot kakšnega zločinka, da te komaj celega ujamemo. Baje je ta poštna služba iz prijaznosti. Mi pa pravimo, da imamo od novomeške pošte isto pravico zahtevati, da nam na dostojen način dostavijo našo pošto, ker plačamo prav tako kot drugi državljanji. Če pa smo se zadnje čase ravno lebe oklenili, se radi tegota ne bomo pustili zbadati in zmerjati. Saj si ravno ti za nas pokazal veliko srca. S svojo velikodušnostjo si nam omogočil, da te bomo še eno leto prejemali. Skoraj vasi smo ti ostali zvesti in še okrog 30 novih naročnikov se je prislagalo samo v birčenskem živalskem okolišu, v vsej Šmihelski fari pa leži 80. Ti si pokazal srce za nas, mi smo ga zate: skoraj od ust smo si pritrgali, samo da boš ti še naš, pa čeprav te drugimi ni prav. Zato pa le korajino bodi, čeprav je tvoja pot do nas krijeva!

Hamberb ob Reni. Gosp. urenik, po dolgem času bi spet enkrat zaprosil nekoliko prostora v »Domoljub«. K nam prihaja »Domoljub« večinoma ob sobotah, v nedeljo pa je ravno prilika za branje. List nam prinaša vsak teden mnogo lepega branja in novic z rodne grude in lepe naše domovine. Dragi »Domoljub«, Ti gojš nepretirano vez med nami v tujini

in domovino. Mesečno nas tudi obišče »Izseljenski vestnik Rafael«, katerega tudi z veseljem beremo. Pri nas so velike težave kako spraviti za naročnino listov denar v domovino; ker tukaj je v tem pogledu vedno strožje. — Dne 22. januarja je obhajala moja mati, užitkarica Neža Omers, po domače Limernekovata mati, 80 letnica rojstva. Stanuje v Cerkljah pri Krauju. Pred 7 leti je bila tukaj na obisku. Jubilantka je skromna krščanska mati desetih otrok. Pet jih je umrlo že majhnih, Valentin je padel v svetovni vojni. Oče je umri-

»Gospod, gospod,« je hrepel starček, »slabo ravnaš z mojo ženo!« Stopil je pred Hiltidu in zaslaniaje razširil roke.

»Ali trepečeš za tovarišico svojega greha, nad katerim se veseli pekel?«

»Gospod, gospod!« je zavpil Hiltišalk v rastoči jezi. Toda starica ga je potegnila k sebi in dejala Valdramu: »Ne gorovite tako trdo! Ozrite se na najine bele lase in

Menihov od jeze okameneli obraz se ni spremenil. spoštuje starost!«

»Poznam samo e nō čast in e n strah: čast, ki jo dajem nebesom, strah pred Bogom. Proti nebesom sta grešila in prebivališče Boga sta oskrunila! Gospod me je poslal, da očistim njegovo sveto hišo in da sodim vama. Ako se nočeta večno pogubiti, ako nočeta biti izobčena iz Cerkve, ako hočeta popraviti greh in se spokoriti, tedaj raztrgajta brez odlašanja vajino vez, ki jo je blagoslovil hudič. Ločena bodita kakor dan in noč, morje in gore naj ležijo med vajinimi sriči.«

Plamteča sila teh besed ni izgrevšla svojega namenta. Oba stara človeka sta se pač še trdno držala za roke, toda trepetala sta in njuna obraza sta bila bleda in oči ostrmele.

»Ali ne čujeta, kaj ukazuje Cerkev? Z vsakim dihljajem, ki ga prebijeta drug ob drugem, množita vajin greh! Stopita narazen! Razklenita roke! Še vajini pogledi so greh!«

»Toda brat, brat!« je zajecljal Hiltišalk in s trepetajočo roko potegnil iz žepa Ebervajnov brezov lub. »Preberi vendar, preberi, kaj nam je sporočil tvoj gospod in proš!«

Valdram je bral, in prepaden zagnal skorjo od sebe. »On ti je poslal te besede? On? In je vedel za twoje hotništvo?«

Hiltidi si je zadržala z rokama obraz, starček se je vzravnal, kakor da mu je zopet mladenička moč prešnila ude. »Molčil« je zadonel njegov trepetajoči glas. »Jaz in moja Hilti, midva živiva v pobožnem, bogoboječem zakonu. In kar je združil Bog, naj človek ne loči! Tistem, ki mi je postal to beseda, tistem verjam bolj ko tebi!«

»Vedel je za tvoj greh in je zlorabil sveto besedo! Ravnal je proti prisači in dolžnosti, prelomil je zvestobo, ki jo je obljudil Cerkvi...«

Hiltišalk si je prizel v solzah se topeči obraz svoje žene na prsi. »Pusti ga goroviti, Hilti,« je spregovoril ihče, »pusti ga goroviti! Jaz in ti, midva ne moreva več narazen. Zrasla sva in stojiva drug ob drugem, dve zdravi, trdni drevesi. Veje so se sprepletle, da ne more nihče več razločiti listov, in debli sta se spoprijeli, da ni med njima nobenega prostora več za udar s sekiro. Naju dveh, naju ne loči nihče več. Utolaži se, Hilti, utolaži se — svet nima sekire, ki bi bila zato dovolj ostral!« Z obema rokama je prizel staričino glavo in jo poljubil na bele lase.

Cloveška ginjenost je prevzela menihovo srečo, da je odlašajoče postali; toda njegova roka je segla po križu na pasu in pronikavo je zazvenel njegov glas: »Umakni se, zdovnik, ki me hočeš zapeljati! Z menoj je Bog!« Vzdignil je križ. »Gluha sta za besedo Cerkve — zato polagam med vaju križ...«

Tedaj je kričeč planila na dvorišče Mina; in hruman kopica: možje, ženske in otroci je sledila za njo; obsuli so sivilasi par, grozeči pogledi so se uprli v meniha, ženske so pobirale kamenje, možje so dvigali stisnjeno pesti in kričanje je napolnilo dvorišče. Valdram je odstopil, pa le za nekaj korakov; žgoča rdečica mu je zaplamela na obrazu in njegove oči so žarele.

Izkupil jo je, Šinko: »Oče, ali se je clovec razviral iz opice?« — Oče: »Jaz ne, morda ti.«

pred 10 leti Janez in Angela sta v domovini, dva sveta pa tukaj. Nada mati je zelo veliko pretrpela; klijub visokim starostim pa se je vedno potrudila, da nam piše v tujino. Leta 1935 smo jo zadnjikrat obiskali v domovini. Ce nas Bog ohrani zdrave, se bomo letos tudi videli. Bog jo živi še mnogo, mnogo let!

Hodil pri Litiji. Na praznik sv. Treh kraljev je umrl v cvetu mladosti France Kraljčar, pos. sin iz Sp. Hotiča. Bil je fant kakršnih je malo. Bil je občinski služba na bivšem občinu in cerkevni pesec. Nad 3 leta je bil delavec tajnik gasilske čete. Dne 11. decembra si je zlomil roko, drug dan je z ronjenjem roko pripel na votilče, da je oddal svoj glas za našega izvolnika. Gasili so mu priedili pogreb kakršnega že ni bilo v Hotiču. Ob odprtju groba sta se posovorili od njega dva govornika v imenu domačih žetev in v imenu gasilske skupine. Hotički fantje pa so mu zapeli žalostinke. Pekoj njegovi duši. — One sredo pa je umrl g. Franc Kos, lastnik nekdanjega Kladničkega posestva v Zg. Hotiču, star 79 let. Bil je trknar v Ameriki. Njegova rojstna hiša je stala tam, kjer je sedaj povezano hotičko pokopališče. Zapuščeno ženo in sina Antona. Naj v miru počiva!

Raka pri Kričku. Prosto jesen, ko so govorili, da bo napet delavcem odpeta pot v Francijo, se je marsikdo namerjal tja na naseljekom. Sedaj pa se je navdušenje dokaj poleglo, ko se je čelo, da so se menila dosejenci znali tudi na španski fronti. Take zaposlitve si pa malokdo želi. — Letoski lepi dnevi so pa veliko pregradaj privabili iz razmaje prvo evteje: trobenitice in rvočnice. Pa bo najbrž temi pretrampi manjškim pomisliti še smeg napravil grob. — Marsikateri naš vinogradnik imu pod obroki še ne predano vinško kapljico ter bi prav izlet storovnikac, ki bi prinesel za vino tako potreben denar.

Begunje pri Cerknici. Iz raznih krajev beremo, kako so javni delavci zbirajo k zborovanjem, sejam in sestankom, kjer razpravljajo o možnostih, kako naj vsak posamezni kraj po svojih močeh doprinese k obližnjemu in zboljšanju gospodarstva svoj delež, za katerega trajec uspeh je potreblja predvsem močna organizacija in nesumnje naštreno delo. Le pri nas nekako živeti, brez pravega pogleda v bodočnost, brez spomina, da smo tudi sami poklicani, da poprimimo iz našnemu delati. Brez vsakega smisla je, udajati se upom, da bo prisla pomed od nekod, ramam je priškovati vsega same od oblasti, in tudi odrešitve od runajc.

Gustav Strniša:

Ogljarji

Potekla se vendar, duda moja, in povej, kaj se je zgodilo, je je miril in ji ljubeče pogledal v oči.

Deklica se ni vel medričevala. Vse mu je povedala, kako se mora že nekaj časa sem boriti, ker jo starci in drugi danti hmeljniškemu čuvaju, češ da je njen, s Tončem. Tuk ne bo nikoli niti in da je sploh nemun, da siliti skupaj, saj se ne bosta mogla poravnati, in tudi se enkrat dokáže, da je on nedokáže.

Mladenič se je hripcavo nasmejala:

»Rad te imam in prepričan sem, da bom danes ali jutri prost in spomšan za nedolžnega! Siliti te ne smem in ne morem, da me čakaj. Ljubezen mora pač biti in prostega sreca podprtovalna in silna, če je resnična! Ce pa ni tako globoka, potem je pač bolje za oba, da se vse je pre konkata!«

»Ne, ne! Nikoli te ne zapustim! Raje postanem ogljarica, bova že Evela, kakov so živeli starci, sicer se ti morda posreči, da dobij kako druge službe, saj si vajen vsakega dela!«

Pogledali jo je po kostanjevih laseh in ji ljubeče odvrnil:

»Dobro! Potem storim, kar sem že nečetokrat nameraval. Misel na te mi bo dala moč! Jutri se javim sodniku, da me zapre. Takoj hočem, da se vse razisti! Zagovarjati se hočem in mora se izkazati, da nisem kriv!«

»Nikar, mih moj, potem te ne bom slepa videl!« Je zaprosila Vera in mu stisnila roko.

»Ne, ne! Dovolj dolgo sem okleval. Samemu sebi se je donedavno ilevasti. Moram si prizoriti svobodo in tebe, ki si moja sreča in ljubezen! Obiti vseh mojih sreča mater in potolaži jo. Kadars pa morel, pridi v mesto in vprašaj na sedminki, kako je z menoj. Pa pisi mi! Če me bodo vlekli v Ljubljano, pridi tja za menoj, saj bom tam naj-

ki jo nekateri vedno pritakujejo, tako hitro še ne bo. Zato bo edino koristno in prav, da tudi pri nas začnemo reševati vprašanja, ki so za naš kraj najbolj važna. Zadnji čas se nekaj govori o ustavitev lesne zadruge. Povod temi govoricami je kaj po samopomoci in po zboljšanju prodaje našega lesa, ki je tukaj glavni krajevni dohodek. Skoro neverjetno, pa vendar resnično je, da se v vsej okolici plačuje kubicni meter blodov po 225 do 230 din., nekod celo po 250 din., samo pri nas smo še tako »rečali«, da prodajamo blode po 170 dinarjev. Rešitev iz teh razmer je v organizaciji, nakupovanju in prodaji na zadržani podlagi. V ta namena se bo v nedeljo, dne 30. januarja vršil v »Cerkvenem domu« sestanek vseh godnih posestnikov v občini Begunje, kjer se bomo pogovorili o vsem nadaljnjem delu v tem pogledu, predvsem pa bomo ugotovili, koliko je v nas prave kmečke vzajemnosti in zadržinega duha. V tem si samo izboljšanje prodaje lesa, ampak prav tako tudi reditev voznikov in delavcev iz rok bremenskega inkorporiranja. Kmetje in vsi, ki vam je na tem, da si svoj gospodarski položaj izboljšamo, pridejte go to v nedeljo po drugi mali na sestanek in pripeljite s seboj tudi druge. Ni rešitve v zabavljajuju, ne gre se udajati obupu, ampak naša rešitev je v

skupinem, poštenem delu, v zadržni misli po znamen izreku: vsi za enega, eden za vse!

St. Getard. V nedeljo, dne 23. januarja je tamburaški odsek prosvetnega društva priredil koncert v društveni dvorani. Vse točke koncerta so bile dobro izvajane in zborni gre vse priznanje. Želimo se kaj večkrat slišati takih koncertov. Fantje, pristopljali k tamburaškemu zboru. Prijeta glasba vam bo v pošteno razvedrilo. — Občini Trojane in Motnik sta se močno zavzeli za elektrifikacijo. Ze v jeseni 1927 se je ustavnovil priznavljali odbor. Banska uprava nam bo na tudi in smo ji zato hvaležni. Občani! Zagrabimo to priliko, ki se nam najbrž ne bo nadela nikoli več. Želimo, da že letos zagorijo po naših domovih električne luči, da bo tudi gorski kmet, ki je enakovreden državljan in pošten davkovačevalec, deležen dobrin sedanje vlade.

Skecjan pri Mokronogu. Tudi pri nas se je začela povijati živinska bolezni metljavost. Imamo že nekaj primerov, da je žival poginila po dolgem hiranju. Gorie, že še ta nadloga zadene našega kmeta, ki je lansko leto že toliko pretrpel zaradi raznih vremenskih nezgod! Prosimo oblasti, da pridejo ljudstvu na pomoč in oneje nezreto,

NOVI GROBOVI

d Pojo, pojo zvezovi... V Trebnjem je umrl trgovec Josip Zupančič. — V Saleku pri Velenju je premisul vzoren fant Ivan Spital. — Pri Sp. Sv. Kurenti je izdihnil posestnik in klijuter Franc Temerl. — V St. Iliju so pokopali soprogo župana Swaty Marija. — V Zelezni Kapljici na Koroškem je odšla v večnost 92 letna Katarina Piskernik, mati gospode dr. Piskernikove, profesorice v Ljubljani. — V Kopravnici so dali v grob 82 letnega Janeza Kukoviča. — V St. Pavlu pri Preboldu je zapustil solzno dolino posestnik mlina in žage Vincenc Družkovič. — V zdravilišču na Golniku je umrl Wusser Ferdinand, učitelj iz Maribora. — V Lučinah je odšla k Gospodu po večno placiло poročena sestra pokojnega akademika Rudolla Dolinar-

ja. — V Višnji gori je zapustila solzno dolino 85 letna Rozalija baronica Codelli pl. Fahaufeld. — V Kranju je odšel v večnost železnitar v pok. Jožef Gundar. — V Novem mestu so pokopali Josipino Windischer roj. Krašovic. — V Ložicah pri St. Vidu pri Vipavi je odšel po večno placiilo zaslужen in spoštovan vipavski mož posestnik Edvard Zvanut. — V Vrbeju pri Radovljici je zapustila solzno dolino voda po posestniku Neža Avsenek. — V Smledniku so pokopali Tržana Franceta iz Mož. — V Ljubljani so umrli: Franc Usnik, posestnik Franc Hambergar, upokojenec drž. železnice Ivan Golob, bivši trgovec Anton Šerek, Lina Poltnigg roj. Brilli, Marija Virant roj. Sancin, soproga fotografa Frančiška Kunc, zas. uradnik Franc Grmovnik, Marija Grošelj roj. Vrtičnik in soproga pok. zdravnika Terezija Jenko. — Gospod daj jim večni mir!

brž čakal na sodbo. Ce enkrat prideš, te morda pusti, da me obiščeš, saj sodniki niso slabí ljudje. Tudi pisal ti bonic.

Podasi sta odšla skupaj v hrib proti skalam. Kamnitite stene so se obišla gladke in svele kakor velikansko sijoče stopnišče. In bilo jima je, da je to stopnišče pot njenega življenja, po kateri morata v strmo počasi vedno više in više, dokler ne dosežeta sončne svetlobe in prostoti, da zaživita veliko resnično ljubezen.

9.

Okrajni sodnik je začudeno gledal, ko mu je jecel Hlebec sporočil, da je tisti večer prišel v sodnijo mlad krepak fant s hribov in vprasil zanj. Ker ga je on zavrnik, češ da tak čas gospoda sodnika pač ni v uradu, se je mladenič starcu ponudil, naj ga zapre, češ da on ni nihče drugi kakor zloglasni Tonač, ki je že zdavnaj osumljen, da je umeril hmeljniškega čuvaja, da pa zdaj hoče, da se stvar enkrat razriši in se dožene njegova nedolžnost.

Jecar je to sodniku ponosno pripovedoval, mescal in se hotel poхvaliti, kako spremno je potem takoj ugrabil ubjalca, da bi si tiček ne premisli in ne pobegnil spet nazaj v prostost.

Sodnik je zamahnil z roko:

»Preljubi moj Hlebec, o vašem junastvu raje molčite, saj vas vendar pomam! Tudi o tem fantu sem že slišal. No, prepričan sem, da so se vam pred ujmom blide tresle, ko ste zvedeli, kdo je. Seveda ste ga zaprli, toda le, ker vas je sam sili, da ga zaprile, saj bi sicer ne prišel!«

Jecar je mrdal z brki in napihoval lica kot bi hotel odprihaniti z obraza nadležno muho. Ugovarjati si pa med ni upal, kajti svojega predstojnika je gledal kakor boga in nelo ga je čislal.

Sodnik je pogledal na mizo, kjer je ležal kup pišček in druga pošta ter dejal:

»Potripte nekoliko, da pregledam današnjo počito! Potem mi pa kar tako mladeniča privede, kajti sam sem radoveden naprej!«

Jecar se je ponizno poklonil in čakal.

Sodnik se je ves zamaknil v počito pred seboj. Ko je prefital dve svoji zasebni pismi, se je zaledal v pisanci, ki ga je prejel z deteljnega sodišča. Oki so se mu kar vsesale v črke, ko je čital, in lahen dobrošuten nasmej mu je sprejet obraz. Potem je pogledal Hlebec in mu veselo zakljal:

»Zdjaj pa kar sem z vašim razbojnikom! Ustrelili mu bomo pošteno kožo, če jo sploh še kaj ima, saj se je dovolj dolgo potepal po planinah, in žudno, da ni šel že po zlu, ko so ga orodniki lovili bolj kot loveci planinskega jelena!«

Stari služabnik je začudeno pogledal svojega višjega. Kako je nenadoma postal vesel. Pa ja ne zamerava spet koga oprostiti? E, ta sodnik je bil predober, mnogo predober po njegovem mnenju, saj je tako rad izrekel oprostilno sodbo. Da, če bi bil on Hlebec sodnik, bi bilo pač vse drugega in vsak opoldne, kadar je bil kateri oproščen, se je jezik napram svoji starki:

»Danes smo spet enega oprostili No, če bi bilo po moje, bi bil fant sedel, da bi bil kar črni Ampak sodnik! Saj se ne moreš z njim pomeniti in zediniti!«

Starša se mu je snejala, saj je imel navado, da je govoril v prvi osobi mnokane, prav kot bi bili tudi on sodnik in bi bil imel besedo pri vsaki sodbi.

Da, da! Bog ve, kaj roji zdaj sodniku po glavi, ker se tako dobrošutno smeje? Menda vendar ne bo tega divjaka s hribov izpostil? E, to ne, saj je pač vesel, da ga je tako lahko dobil na sodnijo. No, ce bo kmalu videlo kaj in kako!

In starec se je zasukal strurno na peti in hotel oditi po Tonaču, pa se je že premislil, ko se je komaj prestopil. Okrenil se je, skremšil obraz in boječe omenil:

dokler se še ni poveod razpasa. — Drogov za električno napeljavo že doleg žakajo, vendar še niz ne kaže, da bi prepotrebno električno luž in mol kaž kmalu dobili. — Logički klanec je potreben ureditev kakor malokje. Obtujb je bilo že na cente, sedaj bi pa res želeli, da bi prideli z delom in tako dali ljudem vsaj male zasiška. — Enainpetdeset je že plačal naročnino za >Domoljub< Jože Kralj iz Stare vasi št. 15. Pa imamo še nekaj takih zvestib >Domoljubovcev<, katere bomo ob prihodnosti priliki objavili.

Lutine nad Skojo Loko. Naša župnija Steje 500 duš Lansko leto je prišlo na svet 19 novih fararov, svet pa je zapustilo 11 ljudi. Porodenja sta bila dva para. Smrt je posebno gospodarila med fanti. V nekaj mesecih so odšli v večnost: Alojz Bazovičar, Anton Dolinar, Anton Nagode, Janez Oblak, ki je bil po nesreči ustreljen, in Rudolf Dolinar, ki je padel hot iztev zahrbnega mučnika pri Pribovi. Ta torek pa smo pololičili v grob sestro našega mučenika, Marjanca Oblaka, ki je obenem z novorojenčkom legla v pregađnjem grob iz tez masterinca. Rajnica je bila vneta cerkevna perka in agilna društvena delavka. Vse je njena smrt pretresla in vse sočustvuje z žalujčim mojem. Imela je pogreb kakor malokdo. Naj pedčiva v miru!

Skoja Loka. Okrog 100 hribovskih otrok ima samo ena učiteljica. Kakšni bodo uspehi, si lahko mislimo. Svoje mnenja, da bi se dal dobiti v žigoskih dolinah vendar kak učitelj za naše otroke, ki so ponika ravno takot potreben kot bližnji otroci in ta katere starši ravnotako plačujejo davke, kakor oni. Tako mačehovsko postopanje s hribovskimi otroki nas starše boli in želimo, da se ta napaka popravi.

St. Jurij pri Grosupljem. Nenadoma nas je zapustil 70-letni Janez Drmej. V sohoto ga je zadeva delna kap. Ko so ga drugi dan hoteli peljati v bolnišnico, ga je kap ponovno zadeva in je izdihnil. Rajni je bil globoko veren mož in ugleden javni delavec. Dvanajst let je bil v občinskem odboru in dolgo občinski svetovalec. Stirinajst let je bil ključar podružnice na Taboru, sodeloval je pri Društvu za ureditev podzemeljskih jam, bil član osnivne komisije in odbornik po raznih organizacijah. >Domoljub< je imel naročnino nad 30 let. S svojo pridomnostjo si je uredil lepo posestvo. Pogreb je pokazal, kako ga je vse spoštovalo. Naj podva v miru! — Dne 17. januarja se je pri po diranju bukve v gozdu do smrti ponesrečil 20-letni

— Da, da, tega razbojnika bolete. Kajne gospod sodnik, saj sem pač varen pred njim?

Sodnik se je zahajjal, da se mu je stresel obraz, a potem je jedrjal kar nahrušil:

— Zakaj pa imate teko službo, če se bojite? Pravkar se ne nekaj resenčili in se bivali, kakšen južak da ste tu kako ste hitro spravili tega rokomavha pod ključ, zato se pa nekaj očajale in se ga menda res bojite?

— Ječat se je spet okrenil in s kislim obrazom odkorakal proti vratom.

Sodnik se je možakar bipoma zasmilil in ustavil ga je let potolakal:

— Le mi se nikar ne bojte! Sam je prišel in pa ne bo nikomur storil zlega! Sami lahko sklepate, da ni nevarno, sicer bi se pač ne bil oglasil prostovoljno na sodišču.

Hlebec je pokimal in že je odrožil s ključi po stopnicah v pritlije, kjer so bile jete. Najprej je pogledal pri Tonču skozi linico in pomignil z bekli, a potem se je oglasil. Še preden je odklenil vrata.

— Gospod sodnik je zelo dober in tebi naklonjen! Poglej, takoj te bo zasidel. Dejal bi, da je danes posebno dobre volje in to ni slabo zate. Le glej, da ga ne uježiš!

Potem je zarožil ključ v vrati in Hlebec je že stal pred mladeničem, ki je skočil isti hip s posjetje, da se je kar vse stroš in je ječar plasno pogledal okoli sebe. Podlasi sta odkorakala po stopnicah in kmalu se je Tonč znašel pred sodnikom.

Ko je sodnik zagledal mladega osušljence, je takoj vstal, mu prijazno odzdravil ter začel nemirno tekati po sobi in govoriti:

— Ma človek božji, kaj vendar počenjaš? Koliko dela smo imeli zavoljo tebe, koliko potov in dopisovanj in vendar je bilo vse skupaj popolnoma nepotrebitno. Zakaj so vendar nisi sam oglasil že prepreč? —

— Po pravici povedano, neumno se mi je zdalelo boditi na sodnijo, ker sem nedolžen in pa bol sem

Iz naših društev

Dobrnič. Priprave za nov prosvetni dom so v polnem teku. Fantje z veseljem vihtijo sekire, krampe in loptate. Gospodarji pa vožijo les, kamnje, pesek, tako da bo do spomladni dovolj gradbenega materiala na mestu. Tako je prav! Le veselo na delo za potrebitno in dobro stvar.

— Dekliški krožek je priredil minuto nedelje lepo igro >Dve materje.< — Fantovski odsek se tudi pripravlja na lepo igro >Pogodbac<. Fantje imajo redne sestanke in tudi v telovadnici se uspešno vežbajo.

Hrastje. V nedeljo, 23. jan. so naši igralci v splošno zadovoljstvu zaigrali veseloigro >Losena peč<. — V nedeljo, 30. jan. pa bo skupni članski sestank ob 3 pop. v dvorani. Na sporednu je predavanje >o Euharističnem kongresu< s sklopitičnimi elikami in predavanje >o kmetki stanovski zavesti<.

— Na Svečnico bo imelo našo društvo občni zbor ob 10 dopoldne. — V nedeljo, 5. februar, bomo videli veseloigro >Dve neveste<, ki jo bodo zaigrali člani našega društva iz vasi Čirčice.

St. Pavel pri Preboldu. Poročil se je naš organizator g. Jože Skorjanc iz Dolenne vasi z gdč. Terčiko Brisičnik iz Skal. Bog daj ereč! — Igre, ki so jo naši igralci nameravali uprizori za novo leto, pa so jo morali preložiti, uprizori v nedeljo, dne 30. jan. ob 3 pop. v društvenem domu in jo na Svečnico ob 3 ponovijo. Domacični in sosedje, pride! — Tudi fantje in dekletsi v fantovskem odseku in dekliškem krožku se prav pridajo gibljejo. Prav! Le tako korajno naprej!

Radeče pri Zidanem mostu. »Kmetiška knjižnica« pripravlja vrsto prosvetnih večerov z zanimivim sporedom. Naprosila je že tudi predavanje, ki nam bodo v več govorih pojasnili pomen in veličino slovensstva v pravi luci. Prvi prosvetni večer bo v sredo, 26. januarja ob 8 zvečer. Na te sestanke vabimo vse dobronsileče. — Fantovski odsek ima v četrtek ob 8 zvečer v cerkveni hiši svoj redni sestanek. — Godbeno društvo >Svetki val< si je zgradilo svoj lastni dom. Člani se v ovo-

fant Franc Viršek iz Vrbičja. Drevje se je naslonilo na drugo drevje in ko je rajni s svojim tovaršem hotel spraviti deblo ne tia, se je zgodila nesreča, ki je terjala mlado življenje. Ko so ga nesli domov, je izdihnil. Bog mu bodi milosten sodnik!

se za svojo prostost, je odvrnil fant in se zadal v prijazni socišnikov obraz.

— Seveda, vse je res. Morda bi ti res ne koristilo preveč, če bi bil prej prisel, kajti vse dokazi so bili proti tebi. Ampak adaj, zdaj je vse dragedel! Da ti po pravici povem, prisel si kot bi se bil z menoj domenil, da, prisel si kot naščiče!

— Kako to mislite, gospod sodnik?

V mladeničevih očeh je zasijalo upanja in strahu.

Sodnik se je mirno veselil in prisel osušljencu razlagati, da je pravkar prispele iz Ljubljane zanimivo pisano. Vrba se je namreč nameval v ječi obesuti. Menda ga je pekla vest ali kaj, da je pred svojim poskušenim samomorom prisinal sodnikom, da je bil hmeljniškega čuvaja, katerega je udaril s kolom po glavi, da se je takoj onesvestil, a nato ga je že in že tolkel, dokler ni oblekal mrtvej.

Ko je to izpovedal, je omenil sodniku, da mu je v ječi preveč dohrčal, da pogresa svoje svobode in da čuti v sebi kar jetike, kajti &—tega zraka je vajen in prostost.

Ker se je sodniku zdelo vse njegovo obnaušanje nekam sumljivo, je naročil pašnikom, da ga ne smejo spustiti iz red odi. In cigan si je res iz samih spodnji raztrgal enke pesove, jih zvezal se na name obesuti. Pa ga je pašnik pravočasno rešil in zdaj čaka spel na svojo novo razpravo in da sodbo, ki bo pač še bujša, toda ne boji se nidesar in še vedno vztraja pri svoji trditvi, da je res mrtvec. Obupal je menda nad lastnim življenjem, ker kar prosi, naj ga brž sodijo in ob sodijo, pa betudi na vislice, naj v ječi ne more več strpeti.

Sodnik je umolknil je se ozrl v mladeniča pred seboj.

Tonč je stal tam miren in nekoliko zardelega obraza. V njegovih očeh je sipalo veselje.

Sodnik je dokončal:

— No vidiš, da si res nedolžen! Zdaj te bomo pa kmalu morali nositičati na pričo. Pa zaradi div-

jen domu pridno vadijo in pripravljajo na nastope. Društvo in vsem, ki so toliko žrtvovali za svoj dom, častitamo in smo veseli njihovega ospredka.

Ajdovec. Novo življenje je zapalo po nadari zadnja leta. Fara postaja vedno bolj ena velika družina, prežeta pravega krščanskega duha. Posebno našo organizacijo, ki zbirajo in vzgajajo mladino, prav lepo uspevajo. Žal, tudi smrt ne prizana na našim najboljšim! Prosvetno društvo je spremilo v pregađnji grob svojega tovariša Lojzeta, ki je unart star 24 let. Prekrasen pogreb so mu pripravili sodružstveniki. Velika udeležba, lepi venci posameznih skupin, lepo petje, vse to je na zunaj pokazalo, kako tesna je vez, ki druži člane katičkih organizacij v enoto, prežeta prave krščanske ljubezni. Dragi Lojze, počivaj v miru!

Mavčiče. Prosvetno društvo uprizori v nedeljo, 30. januarja ob 15 v društvenem domu igro v treh dejanjih >Koreški ihotape<. Vabiljen!

Mekinje. Prosvetno društvo uprizori v nedeljo, 30. januarja ob pol 4 komedijo v treh dejanjih: >Maturat<, polno komičnih prizorov iz burkastega žolskega življenja. — Kakor se je pri nas že pogostokrat zgodilo, da so trije v kratek umrli drug za drugim, kakor tudi ta mesec. Smrtne žrte so bili: Zagar Jakob z Brezij, Ajdovec Ivan iz Godiča in Burja Marija z Brezij. Slednja — mati 18 otrok — je bila članica Marijine družbe, žene in ji je manjkalo le še dobre štiri meseca do zlate poroke. Vsi trije umrli so lepo pripravljeni odšli v večnost. N. p. v. n.

Ljudske igre: >Tlučanje<, >Crna ženac in >Za grunč< naročajo na naslov: Redenšek Ivan, Domžale.

Beteče pri Škofji Loki. Katoliško prosvetno društvo uprizori v nedeljo, 30. januarja ob treh v Prosvetnem domu tridejansko komedijo >Čvrček za pečjo<. Med odmori igrajo tamburadi.

Dol pri Ljubljani. Tamburaški odsek prosvetne društva uprizori v nedeljo, 30. januarja ob pol 4 v prosvetnem domu v Dolu komedijo >Gospoška kmetijata<. Prijatelji smeha, pridite pogledat, ne bo vam žal!

Ljutomer. Kmečka zveza priredi sodelovanjem Sadarske in vinarske podružnice ter drugih strokovnih organizacij poučni tečaj o vinarstvu, sadjarstvu in kletarstvu. Tečaj se prične dne 30. januarja in traja do 5. februarja. V nedeljo, dne 30. januarja bo ob 9 okrovitih in dve predavanjih,

jega lova bo tudi malo trdo šlo. Ne, preživljati si se moraš z nečesa, to je že tudi res. Najboljša, če se čez kak teden sam oglasiš, da te zashčimo.

Tonč je že vedno stal nepremično.

— Zdaj pa kar lahko greš, prost a! je omenil sodnik.

Fant se je zganil:

— Prav lepa vam bvala, gospod sodnik. Toda, kaj pa oroznik? Če me srečajo, mi pač ne bodo verjeli, da sem bil pri vas in ste me kar lepo poslali domov. Spet me prizeno k vam ali bodo pa streliči na menoj. Če me vidijo.

— Ni saj jim bom takoj pisal, kako in kaj. No, čakaj, da boš brez skrbi! Potrdilo ti dam, da si prost, da nisi več osamljen umora in da naj te puste v miru, pa ga pokazi oroznikom, če te bodo slušajno ustavljali!

In že je dobil list papirja s sodnim pečatom in sodniškovim podpisom ter zadovoljno odšel.

Na stopnicah je malete na starega Hlebeca, ki se je kislo započil ko ga je zagledal:

— Ni saj sem vedel, da mi boš uzel, pa bi te vendarle rad mak pridržal!

— I zakaj pa? je krknil mladenč in mu pogledal prav pod noe. — Ta je starcu takoj zlezel ves pogrom v hlebcu in je kar plašno odhitel.

Tonč se je hlahjal za njim.

Fant se je snejal vso dolgo pot skozi mesto. Ko je prišel v polje, je veselo zaživil, a preden se je napotil v hrib, je zavirkal, da je odjeknilo daleč naokoli.

Ko je pričel iti v hrib, ga je nenadoma zgnalo, da se je kar pognal v krekber. K nji, k Veri ga je sililo, samo da ji čimprej pove, da jo rešen svojega večletnega drema in da rajo prosto diha in upa na bodočnost.

Ko se je približal Jeriševi koči, je začul na klopi pred uho glasno govorjenje. Obstat je med drevjem in opazoval ljudi, ki so tam sedeli.

Tako je spoznal hmeljniškega čuvaja in še nekega njegovega tovariša, ki sta v novih lovskih

socialna načela, tako ji je bil tudi pri vodstvu narodne politike skladno z vsem drugim programom že sam po sebi dan jasni pravec, namreč izrazito — slovenski. Dočim so se izgubili liberalci in »slogaši« v prejšnjih desetletjih v vseh mogočih sanjarjah, enkrat v vseslovanstvu, drugič v jugoslovanstvu, pod katerimi si pa nikoli niso predstavljali ničesar konkretnega, temveč so samo visoko besedili, medtem ko ni imelo naše ljudstvo najpotrebejšega, je pa v našem ljudstvu globoko zakoreninjena SLS zajela predvsem resnike potrebe našega lastnega slovenskega naroda ter usmerila tudi vse svoje delo v tem pravcu.

Tako si je SLS tekom let ustvarila svoj jasen katoliški, demokratični, socialni in slovenski program, odgovarajoč živim razmeram in potrebam našega naroda in s tem programom je šla tudi po ravni poti v nepopustljiv in tako uspešni boju za svoj narod.

KULTURNI KOTICEK

Anton Martin Slomšek

Ta doba je dala še enega velikega moža poleg Prešerena, in ta je bil Anton Martin Slomšek, moža, ki si je sklesal večen spomenik v slovenskem naredu. Rodil se je na Slomu pri Pomkvah 26. nov. 1800, študiral je gimnazijo v Celju, modroslovje v Ljubljani, kjer se je spoznal tudi s Prešernom in bil njegov sošolec, nadaljeval študije v Senju in v Celovcu. Že kot bogoslovec je učil svoje tovariše slovenski jezik, po novi maši pa je bil za kaplana na Bizejskem. Od tod je bil predstavljen k Novi cerkvi, l. 1829 so ga poklicali v Celovec za vzgojitelja bogoslovcev, v letu 1838 je šel za nadzupnika v Vuženico, od tod za opata v Celje. V l. 1846 je postal lavantinski škof. Kot škof se je lotil težkega dela, ki ga je čakalo v novi škofiji. Prenešel je Škofijo stolico v Maribor in tako združil vso slovensko Stajersko v cerkevem oziru. Umrl je l. 1862, 24. sept. Vse njegovo slevstveno delo je bilo posvečeno ljudstvu. Ljubezen do ljudstva in do slovenskega jezika, to je odlika Sloščka. Bil je duhovnik in demoljub. Kdor bi spoštovał svojega jezika, ta je bil grešnik. Vse za cerkev in za narod, eno z drugim, to je bilo njegovo življenjsko gesto. Vse njegovo življenje je bilo zdržano z delom. Kot bogoslovec se je pripravljai na svoje delo, da je mnogo prebiral in se učil. Kot kaplan zbiral narodne pesni, zlagi pesmi in piše pobožne spise. Njegovo prvo versko delo »Križev pot« je ljudstvo izredno vzljabilo. Kot vzgojitelj

je navduševal bogoslove za slovenski jezik in za slovenski narod. Najznamenitejša njegova knjiga je učna knjižica *Blaže in Nežica v nedeljski šoli*, ki je izšla l. 1842. Takrat še niso imeli po slovenskem Stajerskem podželskih šol, vsaj v taki meri ne, kakor danes, zato je Slomšek čutil potrebo, da da otrokom šol in tako je ustvaril nedeljske šole. Za te šole je napisal omenjeno knjižico. Ker je sam učil, je lahko spoznal, kaj mora taka knjiga obsegati. V njej je vse, kar mora preprosti človek vedeti o Bogu, o svetu, o življenju sploh. Svoje učence uči v tej knjigi o snažnosti, o zdravstvu, o živalstvu, o vojaščini, sadjereji, boleznih, o vsem, kar mora vedeti vsak človek. Hotel je tudi ustanoviti društvo za izdajanje knjig za ljudstvo, pa mu je to prepovedala vlada. Ta misel o tem društvu se je uresničila l. 1851, ko se je ustanovila Družba svetega Mohorja. Napisal je tudi 10 učnih knjig za šolo. Ustanovil je zbornik *Drobčinice*, učiteljom in učencem, staršem in otrokom v pouk in za kratek čas. V vseh teh letnikih je sam sodeloval, pisal pesmi in poučne spise. Izšle so l. 1846 in potem dalje. Znani so njegovi pestirske listi. V vseh je bil Slomšek narodni vzgojitelj, ki mu je bil narod dar božji, bil je v službi same Bogu in narodu z vso dušo in sreco. Zato bo večno živel v svojem narodu. Njegovo delo v tedanji dobi je bilo velikansko. Njegova zavest o slovenskem narodu je bila vzpodbudna in tako je vzgojil mnogo narodnih mož, ki so šli po njegovih stopinjah. S svojim delom si je postavil večen spomenik. Vsi Slovenci pa iskreno želimo, da bi se nam kaj kmalu izpolnila želja, da postane Anton Martin Slomšek kmalu naš narodni svetnik.

F. K.—n.

Slovenska občina v letih diktature

Absolutistično-diktatorski režim, uveden dne 6. januarja 1929, je krepko zamahuil tudi po naši slovenski občini, ki se je kljub vsem bojem v stari Avstriji — ali prav v boju z avstrijskim policijskim državnim ustrojem — zmagala ohraniti kot trdna samouprava (avtonomna) edinica.

Zavest o avtonomnih pravicah občin se je v predvojni dobi posebno okrepila med pledonosnim delovanjem zadnjega zakonodajnega telesa — deželnega zboru Kranjskega in njegovega deželnega odbora z občinskim uradniškim in strokovnim aparatom. Mi, ki pripadamo starejši generaciji, se je dobro spominjammo na to

gistrov trio. 11. Otroška ura. 11.30 Koncert Radijskega orkestra. 16. Prenos koncerta iz Škofijev zavodov. 17. Kmetijska ura. 17.30 Dežek in Jožek. 19.30 Noc ura. 19.50 Slovenska glasba v dobi narodnega prebujanja. 21. Plošča. 21.20 Radijski orkester. 22.15 Plošča. — Psnedeljek, 31. januarja: 18. Zdravstvena ura. 18.20 Plošča. 18.40 Literarna ura. 19.30 Noc ura. 19.50 Zanimivosti. 20. 1. operet. 21.10 Plošča. 21.20 Pevski koncert. 22.15 Prenos iz restavracije »Emona«. — Torek, 1. februarja: 11. Šolska ura. 13.20 Koncert Radijskega orkestra. 18. Radijski orkester. 18.40 Krščanstvo in nacionalizem. 19.30 Noc ura. 19.50 Zabavni zvočni tehnik. 20. Božične pesni. 21. Plošča. 21.10 Lehka glasba. 22.15 Prenos iz Kaznine. — Sreda, 2. februarja: 9. Napovedi, poročila. 9.45 Plošče. 9.45 Verski govor. 10. Prenos cerkvene glasbe. 11. Otroška ura. 11.30 Koncert Radijskega orkestra. 16. Koncert Radijskega orkestra. 17. Kmetijska ura. 17.30 Koncert Radijskega orkestra. 18.20 »Zenit se bomor, spevoigra. 19.30 Noc ura. 20. Prenos iz Ljubljanske opere.

Bogoljub

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

delo, ki je dalo močan odmev tudi na slovenske občine sosednih dežel: Stajerske, Koroške, pa tudi Goriske. (Po mirovni pogodbi v Rapalu žalostnega spomina je ugrabilo Italija razen vseh občin slovenskega Primorja tudi 47 občin dežele Kranjske.) Zavest o samoupravnih pravicah občin sta posebno budila in razširjala tedanja »Kmetijska županska zveza« in njeni glasilo »Občinska Uprava«.

Krepko v duši naroda zasidrano zavest o avtonomnih pravicah naših občin smo prenesli po razpadu stare Avstrije v našo novo državo, ki se je dc leta 1931 nazivala »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovincov«. — Vendar pa se je začel kmalu — že okoli leta 1920 — čutiti državni centralizem tudi pri občinah v Sloveniji. Cedalje bolj se je čutilo, kako se utesnjuje samouprava občin, ko je bilo treba za vsako malenkost prošiti za odločitev centralne vlade (ministrstvo) v Belgradu. Se enkrat je potem razplamela in začarala močna zavest o avtonomnih pravicah naših občin. Takrat namreč, ko sta prevzela meseca junija 1927 leta nadzorne pravice nad občinami oblastna odbora za ljubljansko, odnosno mariborsko oblast (okrožje) kot izvršilna organa po svobodni volji ljudstva izvoljenih občasnih skupščin. Kratka je bila ta doba! Kajti kraljeva proklamacija je dne 6. januarja 1929 leta ukinila plodno delo občasnih skupščin ter podredila vse delo do končne likvidacije z dnem 15. novembra 1929 leta centralni belgrajski vladi.

Ze dne 6. januarja 1929 je bila zapečatenava avtonomija naše slovenske občine. Neposredno po kraljevi proklamaciji, prav za prav spredno z njo, je bil namreč objavljen vsebinsko kratak, s po stvari dalekozačlen zaken z dne 6. januarja 1929 o izpremembri zakonov o občinah in občasnih samoupravah. Naš uvedrem samo dvoje členov tega zakona dobesedno:

Clen 1. se glasi: »Vse občinske uprave (v vsej državi) so z današnjim dnem razrešene.«

Clen 3.: »V ostalih občinah (t. j. izvzemši po d. 2. Belgrad, Zagreb in Ljubljano) — poslavijo veliki župani nove občinske uprave.«

(Veliki župani kot šefi višjih političnih oblastev so imeli približno tiste funkcije, kakršne so imeli prej v Avstriji deželni predsedniki in cesarski namestniki, le d. so bile velikim županom pravice bolj omejene po centralni vladi v Belgradu in po raznih ministrstvih posebe.)

Restricti na ljubo bodi povedano, da sta bila oba zadnja večka župana: za ljubljansko oblast v Ljubljani dr. Vodopivec, in za mariborsko oblast v Mariboru dr. Schabensb poštenjak tudi v politiki, kolikor pač nista bila zavisna od centralne vlade. Kajti nad njima je neprestano visel Damoklejev meč, kakor v prehodni dobi do 3. oktobra 1929 tudi nad glavama prvih in zadnjih predsednikov — kasnejne komisarjev — obeh občasnih samouprav, dr. Natičenca v Ljubljani in dr. Leskovarja v Mariboru.

Zahvala

Podpisani TAVŽELJ ANTON, posestnik. Matena, Mav. 23., sem utrpel večjo požarno škodo. Zavarovan sem bil pri zavarovalnici »JUGOSLAVIJA« v Ljubljani, ki je škodo likvidirala v moje popolno zadovoljstvo, vsled česar se čutim dolžnega, da se ji javno zahvalim za kulantno izpracio odškodnine in jo vsakomur najtoplje pripomorem.

Matena, dan 11. januarja 1938.

TAVŽELJ ANTON
posestnik

»Što dinarjev potrebujem, pa nisam pojma, kje naj jih dobim.«
»Me veseli. Sem se že bal, da jih misliš pri meni dobititi.«

Dokler traja razprodaja ne zamudite ugodnosti za nakup raznega manufaktурnega blsga, katerega prodajamo po neverjetno znižani razprodajni ceni. Savnik Anton, Škofja Loka.

Bila je že nekoliko v letih, ne preveč lepa in neporočena. V letovišču se je nastanila v hotelu in sama poselila. Hotelir, kateremu se je sinilila njen osamelost, ji je predstavil nekega vдовca srednjih let. Prav dobro sta se razumela in skupno zabavala. Konec poletja sta se vrnila vsak na svoj dom. Za naslednji dan ji je poslal pismo, v katerem

GAMA izdelek

ražboški, enak inozemskim, nad polovicenoj, 10-letna garancija, izdeluje

PORUŽAJ CIRIL, IG 147

PRI LJUBLJANI

jo je vprašal, če bi ga hotela vzeti in naj mu svoj sklep brzjavljavo sporočiti.

V eni senci je prialeta na pošto ter navalila na prosenecenega uradnika z vprašanjem, koliko stane brzjavljava.

»Deset besedi, pet dinarjev« je dobila v posluhino.

Uro nato je njen občudovalec prejel brzjavljavo slededeče vsebine:

»Ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja, ja.«

BREZPLACEN POUK V IGRANJU!

Klavirske harmonike
od Din 480-

Zahtevajte
besplatni katalog!

MEINEL & BEROLD, Maribor št. 10.

V vsako hišo »Domoljuba!«

Iranilne knjižice

vrednostne papirje vnovčujejo po najboljši ceni in takojšnjem izplačilu. Izposuje vse bančne, dežurne, kreditne in blagovne posle najkulantnejše AL PLANINŠEK, trg. ag. bančnih poslov Ljubljana, Beethovnova ul. 14./1. Telefon 35-10.

Naročajte Slovenski dom!

Brinje novo oddaja po ugodni cen Ivan Jelacin, Ljubljana, Emomska cesta 8.

»Domoljube stane 38 din za celo leto, za inozemstvo 60 din. — Dopise in spise sprejemata upravljanje »Domoljuba. — Oglas se zaračunava po posebnem ceniku. — Izdajatelj: dr. Gregorij Pečjak. — Urednički Jože Količek. — Za Jugoslovansko tiskarno: Karel Čeč. —

Mali oglašnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat: Dan 5. — Naročniki »Domoljuba« plačajo samo polovico, ako kupujejo kmečke potrebušnice ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslov oziroma obrtnik ponosni kov ali vajencev in narobe.

Pristojbina za male oglase se platuje naprej.

Prodam posestvo

ki meri 4 orale, blizu Rim-kh toplic. Porave se pri: Gaberšek, Glogovo.

Sivalne stroje

najboljše od 1500 din naprej, kupite edino le pri tvrdki Plevel v Preski p. Medvode.

Dekle 15-18 let staro.

za kmečka dela sprejme Franc Poretna, Stepanja vas 47.

Prodam 20.000 kg na-

sen, pot sladkega sena, zelo lepega. Gašper Svigelj, Dole 6 p. Borovnica.

Hlapca pridnega za

kmetijo, vsa kmečka dela sprejme takoj. Tomačev 24, Moste pri Ljubljani.

Hlapca pridnega, po-

števna, sprejme Franjo Cerar Savska 17, Domžale.

Prodak nakupom dvo-

koles in Sivalnih strojev si oglejte mojo veliko zaloge svetovnopriznanih našibotnih znakov, ki Vam jih nudi tvrdka Jazko Dolinar, Brezovica 105 pri Ljubljani.

Večje posestvo

v Mengšu št. 7. naprodaj. Vsa poslojava zidanja in krita z opoko. Redi se 12 glav živine. Polovica kupsono takoj pradičiva, druga polovica na zmerne obroke. Vprašati: Godec Karol, Ivan 27, Domžale.

Mlin

dam v najem ali

prodam. — Anton

Vovk, Moste 9, Žirovica, Gorenjsko.

Brelo svino

zelo lepo, proda

Peter Novak, Dobrova

št. 35 pri Ljubljani.

Za letni fant

nekadLEC, trezen,

z manjšim posestvom, se želi poročiti s krščanskim dekletom enake starosti z matim posestvom. Ponudbe s sliko na upravo Domoljuba pod »Srečec« 995.

Matičnico

(prevozno) za gepeli in

motor s tresuljami in

retro proda po nizkih

ceni Bitenc Ivan, Tacen

št. 15 p. St. Vid.

k živini sprejmem. — Miha Anžič, Dobrunje št. 57.

Pijte samo

zdravilni

PLANINKA
čaj

• plombirani paketi po Din 20 - in Din 12 -

Apoteka Mr. Bahovec, Ljubljana

Berač je stal ob cesti, ko je mimo privožil avto in se ustavil. »Ako hočete, se labko peljet z menoje, ga je ogovoril prijazen gospod.«

»Ne,« pravi berač, »jaz čakam na avto, ki ima tudi radio, samo a takim se peljem.«

Zobni laboratorij

STANKO SAVINŠEK, dent. teh.

JESENICE - Hotel Triglav

odp. od 8. do 12. in od 2. do 6. ure

Mat je čakala s svojim sinčkom na postajališču in stopila z njim v tramvajski voz. Sinček je imel na glavi povezljeno železno ponev, tako da se ni videl, kaj se okrog njega dogaja.

»V bolnišnico ga peljem,« je mati pojasnila radovednežem v tramvaju. »Kako pa je prislo

Sveče za Svečnico, lepe, dobite pri DOLENČU, Ljubljana

Wolfsova u. 10

do tegar? «A, kako, vojake so se igrali, moj tam je hotel imeti čelado in ker ni bilo drugega pri rokah, si je pa ponev poveznil na glavo, zdaj pa ima.«

»Ubožec,« so ga pomilovali sopotniki.

»A, kaj, še večji ubožec bo moj mož ko pride domov in ne bo nasel večerje, kajti njegovo večerje ima fant na glavi pod ponovo.«

Mreže za postelje izdeluje vse velikosti na ceneje Alojzij Andlovič, Rimska c. 2 ali Gregorčičeva 5

Ložje Beltram: Pesmi za malčke. Izšla je zbirka srčankih otroških pesmi, katero toplo privožimo vsem. Knjiga je opremljena z lepimi risbami in se dobri v Dalmatinovu ul. 5, ali pa pri pesniku, Frankopanska št. 12. Knjiga stane samo 6 din.

NEVESTE IN ŽENINI!

Za Vas smo naročili vse vrste blago, ki ga potrebuje za poročne oblike in za balo. Nudimo Vas v naših dveh trgovinah na Sv. Petra cesti št. 29 in 33 ogromno izberi blaga po znižanih cenah. Torej ne premisljujte kam bi sli kupovati, ter se ker naravnost obrnite zaupno na našo trgovno

F. I. GORIČAR, LJUBLJANA

kier boste postreženi z dobrim blagom po znižanih cenah. Na vsak večji odjem primerno poročno daritve!